MAHMUD DERVİŞ

kelebeklerin izi

günlükler

Çev.:Metin Fındıkçı

CALLISTO

KELEBEKLERİN İZİ

MAHMUD DERVİŞ

CALLISTO

Callisto Kitap: 015
Merak: 001

Eser: Kelebeklerin İzi
Yazar: Mahmud Derviş
Çevirmen: Metin Fındıkçı

Genel Yayın Yönetmeni: M. Murat Sezer
Editör: Kadir Duru
Düzelti: Selçuk Mutlu
Kapak ve İç Tasarım: Caner Acar
Baskı-Cilt: Ezgi Matbaa
Sanayi Cad. Altay Sok. No:14
Yenibosna/İstanbul
212 - 452 23 02

ISBN: 978-605-62364-5-7
1. Basım: Ekim 2012

© Mahmud Derviş - Callisto Basım Yayın Prod. San. ve Tic. Ltd. Şti

Bu kitabın basım hakları Callisto Basım Yayın Prod. San. ve Tic. Ltd. Şti'ne aittir... Yazarın ve yayınevinin izni olmadan basılamaz, yayımlanamaz, kopyalanamaz ve çoğaltılamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Callisto Basım Yayın Prod. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç Yardımlaşma Vakfı
No:3/112 Topkapı Zeytinburnu/İstanbul
(0212) 481 65 68
info@callisto.com.tr

KELEBEKLERİN İZİ

MAHMUD DERVİŞ

ÇEV.: METİN FINDIKÇI

CALLISTO

Bu günceler geçmişte tutulan günlüklerden seçilmiştir.
(2006-2007 yılları arasında yazılmıştır)

Önsöz

Günlük, hemen hemen birçok yazarın, birçok şairin ister istemez kıyısından köşesinden de olsa bulaştığı, buluştuğu bir alandır. Günlük öğretiye, meraka ve bir nevi eleştiriye dayanır. Şairin kendi çöplüğünde, kendi çöpünü eşelediği bir alandır; veya içe dönük percereyi açıp gecenin karanlığında kendi benine seslendiği boş bir meydandır.

Bu günlükler: Mahmud Derviş'in şairliği ve de şiiri hakkında merak edilen bir çok duruma ışık tutmaktadır. Günlüğün belirgin ve inkâr edilemeyecek bir yanı kesinlikle gerçeğe dayalı olmasıdır. Bu yazılı gerçek metin ve şiirler, yazıldığı tarih itibariyle Filistin'in o inanılmaz hareketli tarihinden hemen sonrasına edebi bir ışık tutmaktadır.

Kitabın başında şair Mahmud Derviş tarafından not düşüldüğü gibi; Geçmişte yazılan bu günceler, ayıklanıp, seçilip, 2006-2007 yazları arasında, yani bir yıl içinde tekrar gözden geçirilerek, okuyucuya sunulmuştur.

Bu kitapta okuyacağınız günlüklerinin hiç birinde, hiçbir sayfasında tarih düşülmemiştir. Toprağından ve mekânından sürgün edilmiş gibi duruyorlar. Şair, Filistin, Beyrut, Ramallah ve hatta Ürdün'deki yaşadığı ev dahil; kendini bir mekâna ve bir yere bağlı görmeden yabancı göçmen bir kuşun niteliğini taşımaktadır. Aslında çocukken göçe zorlandığı doğduğu köyden başlar bu yurtsuzluk; tıpkı Edward Sait gibi "yersiz ve yurtsuzdur". Günlüklerin birçok yerinde bu "yersiz yurtsuzlu-

ğu" sorgulamaktadır. Kendi memleketinden sürgün edilmiş bir şairin tuttuğu günlüklerde tarih ve mekânın olmaması kadar doğal ne olabilir? Mahmud Derviş de, kendisi gibi, günlükleri de "yersiz yurtsuz" olmasını bilerek ve de altını çizerek istemiştir. Dağılmış bir kavim, yeri yurdu belli olmayan sürgün edilmiş bir toplumun için tarih ve mekân belirtmemek son derece doğal değil mi?

Kitabın başında belirtilen 2006 yazı ile 2007 yazı arasında yazılan bu günlüklerin ikinci ve en belirgin özelliği: Mahmud Derviş'in, Mahmud Derviş'le konuşması, dertleşmesi, hesaplaşmasıdır. Evet, Mahmud Derviş'in bu günlükleri kendi ben'iyle savaşmasıdır; kendi Filistin'i, Filistinlileri, sürgünü, Filistinlilerin aktığı mecradaki düzenlerini, başkaldırışlarını, kaçışlarını, şehit düşüşlerini, korkusunu ve hatta aşklarının bilinmeyen bile isteye gizli kalmış yönlerini; geleceğe dönük umudu ve umutsuzlukları; başkasının şiirine ve kendi şiirine yönelttiği eleştirileri bu günlüklerde bulabiliriz. En önemlisi ara ara kalbinin hastalığıyla ilgili söyledikleri. Bütün bunların, Mahmud Derviş içe dönük, kendi kendisiyle yaptığı konuşmalarla bizlerle paylaşmaktadır.

Ayrıca, bu günlüklerin bir başka önemi ise; her hangi bir tarihte aldığı şiir notlarının daha sonra şiirleşip kitaplara giren şiirlerin yan ısıra, günlüklere girmiş ve orada kalmış şiirleri de görmek mümkündür. Örneğin bu kitaba ad olmuş "Kelebeğin İzi" adlı şiir hiçbir kitaba girmemiş. Kitapta yer alan öteki şiirlerin birçoğunun, başka kitaplara girmiş şiirlere, gerek imge ve gerekse dizeler halinde kullanıldığını görürüz.

"Badem Çiçekleri Gibi Uzakta" (Şiir, 2005) ve "Kelebeğin İzi" (Günlük, 2008) adlı kitaplar bir birlerinin izlerini taşıyorlar,

desek yeridir. "Badem çiçekleri gibi uzakta" kitabı yayımlandığında Arap şiir dünyasında büyük tartışmalara neden olmuştu. Bir takım edebiyat ve şiir eleştirmeni Mahmud Derviş'in şiir anlayışında (Toplumsallıktan-Bireyciliğe) büyük bir değişiklik olduğunu iddia ettiler. Haykıran coşturan şiirden; kendi içine kapanmış ve bireysel bir şiir olduğunu eleştirisinde bulundular.

Bu yüzden Mahmud Derviş'in bu iki kitabı bir birlerini tamamlar niteliktedir. "Badem Çiçekleri Gibi Uzakta" kitabı için yapılan tüm eleştirilere; Mahmud Derviş "Kelebeğin izi" kitabıyla bir anlamda yanıtlamış oluyor.

Metin Fındıkçı

Kız Çocuğun / Çığlığı

Kız çocuğu denizin kıyısında. Akrabaları ve
Ev halkıyla. Evin iki penceresi ve kapısı...
Denizde savaş gemisi demir atmış
Avcılar denizin kıyısında dolaşıyor:
Dört, beş, yedi
Kuma düşüyorlar, kız çocuğu hafiften titreyerek
Geri çekiliyor, elleri dumanın sisinde
Elleri ilahi, ambulanslar çığlık çığlığa: Baba
Baba! Kalk geri dönelim, bu deniz bize benzemez!
Babasını bir sedyenin üstünde örtülü olarak
Uzakların esintisiyle götürüyorlar.

Kanı bulutlarda, kanı hurma ağaçlarında

Denizin kıyısından daha uzak ve daha yükseklere
Yükselir feryadı. Berriya'nın gecesinde çığlığı
Yankıda bir yankı olmadan.

Çığlığı acil haberlerin başlangıcı olur
Acil haberler ona çabuk
Döner,
Bir kapı ve iki pencereden oluşan evini
Bombalamaya dönünce uçaklar!

Yeşil Sinekler

Toplanılacak yer bellidir. Yaz ve ter içinde, ufkun ardını düşlemeden yaşlanır hurma ağaçları. Bugün dünden daha önemlidir. Ancak katiller hiçbir şey olmamış gibi yenileniyorlar. Her gün yeniden doğuyorlar. Uykularında rüya görecek fırsatları bile olmadan bu katiller tarafından öldürülüyorlar. Sayıların önemi yoktur. Kimse kimseden yardım istemiyor. Berriye'de sözcükler çığlıklarını arıyor, ve yankı yaralı bir gülüşle geri dönüyor. Kimse yok. Ancak ağızlar haykırıyor: "Dünkü katili araştırdık içgüdüyle katili savunandan." Ama katiller sonradan bunu söylüyor: "Çığlık gerçek olsa da, gerçeği gülerek savunmak erdemdir." Namaz zamanında katiller kulak kabartıyor, omuzlarda yükselen cenazeler birbirlerine benzerken. Alelacele kalkar tabutlar, ve çabucak gömülür... Geçmiş ve geleceğin katilinde hiçbir cenaze töreninin tamamlanacak zamanı olmuyor, iki hız arasında son bir saldırı daha yaşanıyor. Yaklaşan kalabalığın adımları veya ailelerin öksüz kalanları ölülerini gerilerinde uluorta yerde bırakmak istemiyor. Gökyüzü kül renginden, denizin mavisi kül rengindendir. Ama tv kameralarında akan kanın utancı her daim yeşil sineklerle süslüdür.

Şiir Gibi Düzyazı

Şiir gibi düzyazıya akar yaz mevsimi. Ağaçlara vedamı du yurmadan hafif bir esinti duyumsuyorum. Çayıra hafif sararmış bir fotoğraf konmuş, bir makaranın yaptığı gibi haber bildirir. Ne halktan gizli ne apaçık birbirlerine bağlı devriyeler, anlamlar arasında yiten canlılık. Bedenin doğallığı süs ve makyaj arasın da kaybolmuş; yağmurun şehvetiyle uyandırılmayı unutmuş nar, üzüm ve incirin olgunlaşması gecikmiş. "Gözlerini kapatmana gerek yok, şiir buna gerek duymaz" –Şair içinde barındırdığıyla cesaretini azalttığını söyler. Hedefsiz yürür apaçık izlerin peşin den, anımsadıklarıyla yürür sağlığını etkileyecek düzeyde çarpar kalbi. Oysa yaşanan her şey soluk soluğa delice anılardan fazla değildir. Yaz, ant içilen marşları silahlandırmaz. Yaz, yükseklerde soyunan hüznün zaferiyle düzyazı bir şiirdir.

Keşke Bir Taşım Olsa

Dünde kaybolup giden
Hiçbir şeyi arzulamıyorum:
Ne yarını getirecek
Ne bugünü eskitecek ne de bana her hangi
Bir şeyi anlatmaktadır!
Keşke bir taşım olsa-dedim-ah keşke
Suyun kayganlaştırdığı bir taş
Sarı, yeşil... Taşta çareler bulurdum
Sığınak gibi veya arzudan geçer gibi
Veya zorunlu olarak şafağa yönelirim
Zorunlu savsözlerden...

Keşke bir taşım olsa
Herhangi bir şeyi arzulamak için!

Tükenişten Uzak

Televizyonun karşısında oturuyorum, öylece oturuyorum başka bir şey yapmadan. Orada, televizyonun karşısında, paltom la iki büklüm, benden benimle ilgili bir şey söylenmediğini gö rüyorum. Benden duman yükseliyor. Kesik ellerimi uzatıyorum bedenimden ve sayısız yanmış, kesilmiş, ezilmiş organımı tutu yorum; ne yeniliyorum ne onlardan kaçıyorum; işkencenin çe kiciliğinden ötesine geçebiliyorum ancak. Ben denizin diliyle ve içten ayrılıklarla kuşatıldım. Televizyon karşısında benimle veda laşan insanları Beyrut havalimanından kalkan son uçakla söküp attım. Geriye kalan ölüme tanık olurum milyonlarca tanık gibi; Dekart'ın düşüncesiyle öne sürülen hiçbir şey kanıtlanmadan. Şimdi İspanya'da, yakınlarımı tek tek uyandırıp sıraya dizerek benden aldıklarını görüyorum. Televizyona bir vahşi olarak gire rim. Benden daha vahşetini öğretirim bombalayan uçaklar rutin uçuşlarla delirirken. Ancak ben onlara karıştıkça benden güç alıp daha da istekli oluyorlar, mecazi kahramanlar: Vahşet bana, beni yerle bir etmeden önem verir. Her defasından daha sağlam çıka rım. Ruhumdan ışıklar saçıyor vahşetin göbeğinde duran bu son bedenim korkarak ve daha güçlenerek duruyor. Ancak ben şim di nerede olduğumu bilmiyorum. Televizyonun karşısında veya bir televizyon programında, kalbimden çıktığımı görüyorum bir hurma yaprağı gibi Lübnan dağından Refah'a!

Düşman

Bir ay önce oradaydım. Bir yıl önce oradaydım. Her zaman oradaydım. Ben'im gibi orada olmadan. Bugün bize anlatılma yan şey geçmişte, yani 82 yılında anlatıldı. Kuşatıldık, öldürül dük ve direndik; her şey bizim üstümüze cehennemden yayıldı. Katledilen / şehit düşen birbirlerine benzemez. Her biri tek ba şına direnişin özüdür ve özde benzerdir, gözleri ve adları ömrün iki şeklidir. Ancak onlar birbirine benzer diye katledildi. Madeni aletler bölünmüş paylaşılmış ve katil aynı anlayış içinde, elektro nik düğmelerle kuşanmıştır. Öldürüp gizlenir.

O bizi görür biz onu görmeyiz, bize benzemez, sonu olmayan düşüncesi çelikten bir maskedir... Ne parıltısı var, ne gözleri ve ne de adı. O... O yalnız bir adıyla hatırlanır: Düşman!

Neron

Neron'u anımsatarak neden dolaşıyor, o Lübnan'ın yangınını izlerken? Sevinçten iki gözü dolar, dans eder gibi yürür düğün kalabalığıyla: Bu delilik, deliliğimdir, efendinin hikmetidir. Ver dikleri hariç bütün şeyleri ateşe verir. Hazır nağmelerle karışır çocukların yeteri kadar yükselen çığlıkları, edep ve gidişlerle!

Neron'u anımsatarak neden dolaşıyor, o Irak'ın yangınını izlerken? Yükselerek uyarırken tarihin ormanında anılarını, Ha murabi düşmanlarının adlarını, Gılgameş ve Ebu Nevvas'ı ezber ler: Yolum o yolların anasıdır. Sonsuzluğun otları biter tarlamda. Şiir(?) bu sözcüğün anlamı nedir?

Neron'u anımsatarak neden dolaşıyor, o Filistin'in yangınını izlerken? Kimselerin olmadığı bir günde peygamberlerin peygam ber diye kalktığı adı merdiven basamaklarını soluksuz kalarak... Ben Tanrının kelamıyım dedikten sonra; Peygamberin Tanrı adı na yok ettiği hayatları tashih etmiştir onları semavi kitaplarda kuşatmadan!

Neron'u anımsatarak neden her coğrafyada dolaşıyor, o insan ların yaşamındaki yangını izleyerek? "Ben kıyametin sahibiyim" der, sonra kameramandan kaydedilen görüntüyü ister; Amerikan yapımı bu uzun metrajlı filmin sonunda parmakların ucuyla baş lattığı birçok yangını hiç kimsenin görmesini istemediği gibi!

Orman

Ormanda kendi sesimi duymuyorum, hatta
Vahşi bir açlığın bana bıraktığı ormanda bile.
Zafer kazanmış veya bozguna uğramış, ayrım olmaksızın
Ordu geri döndü,
İki meçhul kişi organları kesilmiş ölümüm üstünde
Kışlada veya çadırda/

Ormanda kendi sesimi duymuyorum, hatta
Rüzgârın bana taşıdığını ve söylediği:
"Bu çığlık senin çığlığındır" ve sen duymuyorsun.

Ormanda kendi sesimi duymuyorum, hatta
Bana kapı olan yerde ayaklarıma kapandı kurt:
"Bana emir veren sesini duyuyorum!"
Ona söylüyorum: Orman neden ormanda değil
Ey beni yolumdan alıkoyan kurt, ey oğlum!/

Ormanda kendi sesimi duymuyorum
Ormanın bende bıraktığını da
Ben ormanın suskunluğunda yapayalnız kalakaldım!

Güvercinler

Çılgın bir dumanın içinden, ansızın bir şeyin yerinden sökül mesi gibi ürkerek uçar güvercinler. Göğün merdiveninde bir şim şek gibi parlarlar. Parçalanan mavi kanatları şehrin bir köşesine üst üste yığılır veya külden renklerin arasına konar. Bize şu anda mevcut olmayan bir yüzü anımsatıyorlar: Ne bulunur ne tam an lamıyla bize dönüp aramıza katılır veya sonunda kaybetmemize karşın muhalefetini göstererek bize dönecek sandığımız. Savaşlar, savaşta ölen kimse yanındakinin öldüğünü fark ettirmez, oysa acıyı derinden duyumsar. Acı, savaşta yalnızlığın nimetidir. Orta lıkta duran hükümle birlikte hatta hayatla öldürür. Oysa o anda kimse kimseyle sözleşmez ve unutkanlık uzak caddelerde dolaşır, görünmeyen beklenir bulunana dek ürkmüş güvercinlerden bıra kılan. Lübnan akşamında güvercinlerden çok yenilginin yüzünde yükselen dumanı görüyorum!

Katledilen Ev

Bir dakika içinde biter, talan olur düzenli bir evin hayatı. Hayatına son verilen o evde toplanır katiller, hatta evin o ha linde otururlar. Nedeni, bina yapılırken verilen ilk söz bu evi ilk fırsatta mezarlığa çevirmektir veya savaş zamanında bireyin ünü şiirden başka bir şeyin olmamasıdır. Katledilen evin o eşyaları il ginç alanları ve adı ziyarete açılır. Trajedinin gereksinimi haya tın nesnesinde parlar uyarıları onaylarken. Parmakları anarken, kokuyu anarken ve fotoğrafları anarken, oluşum bütün şeylerde acı çeker... Evler katledilir içindeki insanları katleder gibi: Önce eşyaların anısı katledilir, taşın, otun, camın, demirin ve kalkan gibi patlayan beton; pamuk, keten, ipek, defterler ve kitaplar söz cükler gibi yırtılıyor; dostların söyleyemedikleri sözlerden dolayı dişleri birbirine vuruyor. Tabaklar kırılır, oyuncaklar ve kaşıklar dağılır, aseton şişeleri ve musluklar ve su boruları patlar, kapı tokmakları, buzdolabı, küvet, vazolar, zeytin ve reçel kavanozla rı, özel eşyaların kutuları sahiplerinin kırıldığı gibi kırılıyor. Tuz ve şeker, baharat ve kibrit kutuları dağılıyor, lambaların prizleri kırılıyor, saklı öfkeler ve tarakların dişleri ve sarımsak ve soğan ör güsü dağılıyor, domatesler ve bamyalar ezilir, pirinç ve mercimek dostların anlattığı gibi dağılıyor. Komşuların bohçaları ve evlilik cüzdanları yırtılıyor; doğum tarihleri, su ve elektrik faturaları ve kimlikler, pasaportlar, saklı mektuplar dostların yırtılan kalpleri gibi yırtılıyor. Fotoğraflar ve yataklar, saçların tarak dişleri, ziynet kutuları ve boyun kolyesinin ve başörtülerin boncukları uçuşu yor, ailenin gizi bozgunla yığılıyor. Bütün bu eşyaların anısı in sanlara aittir. Dağılan eşyalarla boşalıyor insanlar, eşyaların anısı insanlardan böyle boşalıyor.

Bir dakika içinde her şey tükenir. Eşyalar ve nesneler bizim gibi ölür. Ancak bizimle gömülmez!

Aldatan Mecazi

Mecazi söylüyorum: Kazandım
Mecazi söylüyorum: Yenildim
Önümde uzak vadiler uzanır
Çam ağaçlarının yanıp bittiği yere uzanırım
Sonra zeytinliklere
Beni üç yol ağzından toplarsın
Uçak beni taşır
Ateşlerin içinden havalara, aldanmayın
Ben inatla söylüyorum: Kazandım
İnatla söylüyorum: Geçici olarak yenildim!

Sivrisinekler

Sivrisinekleri hangi adla anacağımı bilemiyorum: Bu komik durumu sen yürürken seni geçen adımlarının seslerine mi bağlasam. Emdikleri kan yetmeyeceği kesin, aramızdaki savaş alanında tökezlediklerinde kusacaklar. El Mütenebbi'nin şiirindeki kışkırtıcılığı bu zulüm sayesinde defalarca oku. Hedefi vurduktan sonra savaş uçakların sesini duymamak için çişini tutarak ziller çal. Ne de olsa hedef kanındır. Işığı yakarsın ve odanı dört duvarını süzersin sehpanın üstündeki zambakları yoklarsın ve o zalim sivrisineğin bir köşede saklandığını görürsün... Tek güvencen onun boyun eğmesi ve teslim olmasıdır. Ona doğru sessizce yönelir ve ayakkabının tekiyle öldürürsün, ölü hali sırtındaki benlere döner, kendini bir süre avutursun. Havayı yoklarsın sesi çoğalarak yükselir. Yeniden ayaklanırsın seni korkutan bu sese: Uyu, ben de uyuyayım! Sanırsın ki, seni anlayıp ikna oldu ışığı söndürüp uyursun. Yeniden saldırıya geçer iniltisi çoğalarak gelir, ancak bu defa kanını fazlasıyla emmeye kararlı. Ter içinde seni savaş alanına çekmek ister, ikinci bir defa ışığı yakarsın ve ayaklanırsın, o ve terin savaş halinde; akşamdan masaya bıraktığın kitabı alıp kaldığın yerden okuyorsun. Ancak sivrisinek okuduğun sayfaya konarak senin ve okuduğun sayfa arasında bir duvar çeker, kendi kendine mırıldandığın sözlere sevinirsin: Tuzağıma düşene kadar beklemeliyim. Hızla kitabı üstüne kapatırsın: Öldürdüm... Seni öldürdüm, diye haykırırsın!

Kitabı yavaşça açarak zaferini görmek istersin, ama ne sivrisinek ne de sözcüklerden bir harf bulursun, önünde bembeyaz bir sayfa!

Sivrisinekleri hangi adla çağıracağımı bilmiyorum, yanmadın, uçmadın bu bir kâbus, büyük bir anlamsızlık. Sonuçta haşereler senin kanını seviyor yirmi mil uzakta olsan da. Akşamları kanın sebil değil tek nedenin korkundur:

Sanırım en iyi soyunun kanını değiştirmek olacak!

Parçaladığı Etten Kalkan Akbaba

Yolcu şiirde dedi
Şiirde yolcusun:
Bu yolculuğunda ne kadar kalacaksın?
-Bir bütün
- Eğer gidebilirsem, gideceğim
Senin ulaştığın yere... Eğer ulaşırsan
- Açık değil, ancak kalbim çarpıyor
- Kalbin izlenmekten çarpıyordur
- Kimsin sen? Adın ne?
- Bu göçte adım yoktur benim
- Seni ikinci defa mı görüyorum?
- Evet. Boyum iki dağın arasında
Bir yankı ve çekirge... Seni görüyorum
- Bu çekirge üstünden nasıl atlayacak
İki güvercinin konuştuğu dile mi?
- Şarkı söylemesek eğer:
Görmediğimiz bizi görmez
Bizi görmeyeni görmeyiz
- Sonrası ne olacak?

- Şarkı söylemeyeceğiz.
- Sonrası ne olacak?

Sonrası sen bana sorarsın ben ona:

Bu yolculuğunda ne kadar kalacaksın?

- Bir bütün
- Bir bütün kalmak yolcunun ulaşması için yeterli mi?
- Hayır. Ancak kuzunun üstündeki akbabayı görüyorum

Üstümüze geliyor... Parçaladığı etten kalkarak!

Kişiliğim Gereği

Bir meydanın ortasında toplandık. Ona seslendik: Ey kahraman! Üstünden güzel yüreklerin kırıntıları geçti, yüksek yerde durduk, zambak tanelerini serperek. Dili bile heyecanlandıran kafiyenin hakkını veren kafiyeli şiir okuyarak: "Ey kahraman! Sen bizim umudumuzsun". O, o bayrağın kollarında yükselerek zafere ulaştın, dalgalanan adın boşaldı, akarak niteliğine. Gelin gibi keklikler zifafın demetinde. "Hiçbir şey yapmasam da kişiliğim gereği uyanıyorum." Sabahın son uykusundan, kişiliğimi hazır tutarım yalnız uzak geçmişi anarak ellerimin hazır parmaklarıyla "Ey kahraman! Sen umudumsun" dedim. Etrafında kimsenin görmediği bir birlerine karışarak kokular yükselir. Yurdundan sürülen bu yaraya otururum. Bedenim yerinden oyar kahramanın bıraktığı bu izde. Işıkları böler ve tenekeden bir sahanda toplarım, umudum olmadan... "Orada acı olmaz. Acı son durumda olur. Ancak bugünü kim duyar kalbim delindikçe? Acıyı duyarım. Sardalye kutularını parçalıyorum ancak dolu değil bulduğum silahlar. Güler söylenirim: "Bu tarihten sonra kahramanların silahları da tükendi".

Bu memleket için ayaklananları gerektiği gibi anarım!

Ortak Düşman

Savaş öğle uykusuna geçer. Savaşanlar yorgun ve korku içinde olan dostlarıyla savaşı yorumlamak için, konuşmaya çekilir: Zafere ulaşmadan bize uyumak haram! Düşman zafere ulaşmadan ölmez çünkü. Sonuçta öksüzlerin dili de bozguna uğrar. Ancak sevdiğinden hazır bir asker olarak değil, birey olarak ve savaşarak: Ancak kalbimi yakan mermiler senin gözlerin bile iyileştiremez!

Beni, seni öldürenlerden kimseyi öldürmek gibi bir hırsım olmadı! Ölümümden çok senin için korktum, bütün dileğim senin kurtulmandır. Kahraman sözcüğü mezarlığa hizmet etmek olmamalıdır. Savaş alanında bile zaferini düşünürüm, sırtına çıkıp kulağına barışı fısıldamak isterim. Yatak odanda iki barışın arasındaki farkı daraltmak istemeden. Ancak susayıp bitkin düşüp su istediğimde düşmanım beni duymaz, adını sayıklayarak yığılır kalırım...

Her iki tarafta savaşanlar sevdiklerine birbirine benzer sözler söylerler. Ama her iki taraf da savaşıyor, öldürüyor, geride kalanları anmadan, onların ortak bir düşmanları bulunur: Ölüm!

Ölümün, sendeki anlamı neyse, ondaki anlamı da odur.

Hayatın Geri Kalanı

Biri bana dese: Bu akşam burada öleceksin
Geri kalan zamanda ne yapacaksın?
-Kol saatime bakar beklerim
Bir bardak sıkma portakal içerim
Kendime bir elma soyarım
Bir karıncanın bulduğu yiyeceği gibi elimdekiyle yetinirim...
Sonra kol saatime bakar beklerim:
Sonra kalkar sakal tıraşımı olurum,
Bir küvetin içine bedenimi iyice suya gömerim:
"Vaz geçemediğim mavi giysiler içinde
Süslü kitaplardan birini elime alırım"...
Otururum sırtımı dayarım hayatımın çoğunu
Geçirdiğim yazı masasına,
Sözcüklerde renklerin izini görmeyeceğim
Beyaz, beyaz, beyaz...

Son bir defa yarın yapacaklarımı sayarım
Bir bardak şarap doldururum: Tabi ki kendime
Bana sözü olmayan bir başkasına değil,
İki düş arasında azıcık kestiririm
Ancak anonsların sesi beni uyandırır...
Sonra kol saatime bakar beklerim:
Karar zamanında ayrılmadan
Dante'den bölümler okuyorum Muallaka'dan* bölümler
Hayatımın benden nasıl uzaklaştığını görüyorum
Ürdün'ü sormaz iki son arasında
Eksikliğime dolarım
-Böylece,
-Böylece?
Sonra ne olacak?
-Saçlarımı tarayacağım
Bu şiiri de öbür şiirlerin arasına koyuyorum
Havlu sepetine
İtalyan markalı bir gömlek giyinirim
İspanyol gitarı eşliğinde benliğimi doyuruyorum
Sonra
Mezarlığa
Yürüyorum!

* Cahiliye döneminde yazılan şiir; Türkçede "Yedi Askı" diye bilinir.

Sarının Rengi

Sarıçiçekler odayı daha bir aydınlatır. Beni öylece beklerler onları beklediğimden daha çok. Onlar bana baharın ilk mektu budur. Bana köyünde savaşın çalıştırmadığı bir kadın bana arma ğan etti, bize kalmayan kıtlık içinde yaşayan bir doğadan. İnce ve zayıf hayatımızdan sonra bizi o taşıyacak dikili ormanıyla...

Kendi dallarının çözülüşünün dışında güneşten koparılmış iplerle ve zamanın iğnesiyle örülür orman. Gözlerimi bu sarıçi çeklere dikerim, bana ışık saçtığını duyumsarım karanlığımı ko varak, o ince yapraklarından çekinmeden suyunu değiştiririm. Uzun bir mecaz beni över: Altıncı hissin duyduğu sarı renginin o boğuk sesi. Sesi vurgusuyla sınırlı, güneşe tapan o sesi dinini değiştirmez asla! Oysa –ölümün sesini-değiştiriyordu, onda ku şatılmış atları bekleriz, açık adımlarımızda dikilmeyi öğreniriz yüksek mesafelerde!

Keşke Ağaçlar Ölmezse

Ağaçlar bir birlerinin kız kardeşidir veya birbirleriyle güzel geçinen iki komşu. Büyük ağaçlar küçük ağaçları korur, küçük ağaçların gölgesi yetişmediği yerlere uzanır büyük ağaçlar. Uzun dallar kısa dalları korur, gecede homurdanan güvercinleri onla ra gönderir. Hiçbir ağacın meyvesi başka bir ağacın meyvesin de olgunlaşmaz, kıskanıp ondan etkilenmez. Bir ağaç başka bir ağacı öldürmez ve bedenini taklit etmez. Gök rengini aldığın da yüzmeyi öğrenirler. Kapı olduklarında yatağa birer muhafız olurlar. Sandalye olduklarında gökle yarışmayı unutmazlar. Masa olduklarında şaire odun olmadığını öğretirler. Ağaçlar bağışlayıcı ve uyanıktır. Ne uyur ne de düş görürler. Ancak düşleyenlerin yatağında öksüzdür, gece gündüz ayakta dikilirler. Göğe ve gelip geçenlere saygı gösterirler. Ağaçlar eğilip yeniden dikilirler. Yük seklere sarkarlar. Hafiften fırtınayı özler, ustalıkla celâllenmeyi özler gibi ve yükseklere çıkarlar... Daha yükseklere.

Şair söylemişti ta eskiden: "Keşke taşlar ölmezse". Keşke bunu da söyleseydi:

Keşke ağaçlar ölmezse!

Geç Kalmış İki Kişi

Bu yolculukta karanlıkta yorgun, oysa ikimiz ne falcıydık ne uğursuz. Bizi aşkımızdan ve arzumuzdan söktüler organlarımız diye adlandırdığımız şeylerden, önden giderken cevher ve şekil gibi emirler giyindik, şuursuzluğumuz bizi açığa çıkmayan dü şünceye yavaş yavaş alıştırdı. Doktorun yaraya bakarken bilgili üslubu gibi. Nerede olduğumuzu ve gerçeği bilmeden bir şeylerin ardında bekliyoruz, soruyoruz: Bu gemiye niye bindik ve ne hata yaptık? Geç kalanların hikmetine ulaştık mı? Rüzgâr tarafından isabet olan dilimizi iyi biliriz, geç kalan her hangi bir şeye ulaş mamız neden bize yarasın ki, hatta burada bu dağın eteğinde bizi beklese bile, sağ salim ulaştığımız için bizi şükür namazına davet ediyorlar...

Biz ikimiz ne falcıyız ne uğursuz, biz sadece geç kalmış iki kişiyiz!

Gariban

Yüksekler haykırır
Yıldızlar parladığında
Onunla yankı yapar!

Vadi haykırır
Mezarlık parladığında
Onunla yankı yapar!

Kadın haykırır
İsteklerini söyler
Onunla yankı yapmaz!

Ayna haykırır
Ona benzeyen bu garibi gördüğünde
Onunla yankı yapar!

Neden... Neden Bütün Bunlar?

Kendi kendini teselli edersin, tek başına yürüyorsun, kendi kendinle az konuşursun.

Sende sözcüklerin bir anlamı yok, bir şey söylemek istemiyorsun: "Neden? Bütün bunlar neden?" Anları bir birine çakmaktaşı gibi vuruyorsun gençliğin verdiği delikanlılıkla olduğu yerde zıplarsın, kıydıkları her şeye kızar ve sorarsın. Ancak o anlatmıyor. Tekrarlar durursun her fırsatta: Neden... Neden bütün bunlar? Ondan duygulanırım yakın bir dostumdur ve bu yolda yüküme yardım ediyor. Bir gün uzak bir yerde onu bekledim. Gören beni deli sanacaktı. Sanılır ki şair düşler, önemli şeylerle karşılaşır ve şeytandan etkilenerek yaşar. Ama o, kişiliğini önemsemez ona üzülmez de. Cengizhan'ı düşünmek istemiyor. Belki de, vadinin göbeğinde yıkık binaların üstünde havada yüzen eğersiz bir atı görmüş. Olduğu yerde yürüyerek ona ulaşır: "Neden... Neden bütün bunlar?" Yolun sonuna varmadan üstüne akşam süzülür, Okaliptüsün yanında bastonuna dayanmış yaşlı bir adama rastlar, titreyen elleriyle pantolonunun düğmelerini çözmeye çalışıyor, çişini yaparken söylüyor: Neden... Bütün bunlar neden? Yaşlı adama bakıp gülüyor, kahkahası vadiye yayılıyor, yeşil fıstığın tanelerini ona verirken!

Umudun Bağışladığı

Her düşüncem umudun yorgunluğuyla ve iniltiye üstün gelir; ırmağın, toprağı yarıp akmasına benzetir ve söylerim: Tatlı suyum hangi çekülle akıyor? Bu sorudan önce yanıtını Amman'ın merdivenli sokaklarında aradım, hızla çarpan bir kalbim sersemleşmiş ve bitkin, müsveddeler içinde tökezliyorken. Nedensiz yağmurun altında duran ve tökezlemeden belgeler çalar gibi notlar alırdım. Bilgelikle kalbe dolan ve hafiften geri dönmek isteyen bir beden arasındaki mesafelerle her düşüncede umutla mutlu olur. Soruyu tekrarlarım: Ben kimim? Komşunun yüksek sesle dinlediği müziği ve zambağın kokusu içinde acele etmeden, ufka bakan pencereyi açarım, iki kedi kaçar, kaçarlarken o daracık sokakta komik bir durum alırlar. Bacalarda, güvercinler yuvalarını yaparlar. Söylerim: Umudum neden yasın toplamı oluyor? Belki de yıldızların inancı ilahların hafızasından inşa edilmiyor... Sisin tefsirinde özellikle bağışladığımıza güvenip terk ederiz. Söylerim: Umut düşüncemin devamı değildir. Ama yine de sonunda bağışlanır. Kanın lekesi kalkmadan karıncaların çizgilerini geçmez. Ve umudun sorusunu unuturum...

Bu bağrımı kaplayan... Duyumsadığım mutluluk ne!

Ne Ben Ne O

Uzakta, adımların ötesinde
Kurt ayın parlaklığını ısırır

Uzakta, adımların önünde
Yıldızlar ağaçların tepesini aydınlatır

Ve bana yakın
Terli taştan kan akar

Senin gibi yürür, yürür, yürür

Tamamen eriyene kadar
Bu yolculuğun sonunda gölgemi içerim

Ne ben ne o
Ne o ne ben
Fotoğrafta farkımız kalmadı!

Düşlesem

Düşlerimi inatla meşgul eden birinden öğüt almam; seraptan su istediğimde susuzluğumla israfı önlediğim gibi. Anlaşıldı, bu uzun düşten yoruldun; ilk ve son olarak beni yoran bu düşümle her hangi bir sabahta karşılaşırız artık. "Düşlerimi güne işlerim hüsrana uğramış bir yabancı gibi kendisiyle bulaşmadan". Gördüğünü görmeyen varsa düş değil, özlemin tellerinde senin düş görmeni öğretmiyorsa da düş değil. Ancak, üstünde nasıl açıldığını bilirsin. Papatya hayalimden kaldırılan tekrar düşer beni uyandırarak, sağ salim göğün dilinden geri döner şiir, fotoğrafına benzer topraktan yükselir. Bu genişlikte gerçekleşmeyen düşümü hatırlar mı belki de illa ki düşlemem gerekecek, son bir kişi olsam da... Sonunda düşler ve yaşayanların arasında ölen benliğini görür mü, sahi ölenlerin içinde yaşayan benliğini görür mü? İşte bu yaşamda, düşlemeden söylediğim:

"Düşlemezsem her şeyi kaybedebilirim"!

Küçük Güzel Komşum

Tek başına caddede yürüyor, kendi kendisine söz vermiş, havanın yemek tadındaki lezzeti akşama bağışlanmış. Zeytin ağaçlarında çoğalan ve azalan her an için üzülüyor, söze gerek kalmadan etrafında çoğalan beton binalar boşluğunun kimyasını bile bozuyordu. Ancak o küçük kızın çocukları çoğalıyor ve büyüyordu; zamanın organlarında ıslanarak her daim vadiye inen caddede yürüyerek iniyordu ve özlemle bekleyeni mutlaka olurdu. Onu yücelteni bekliyordu, ona: İyi akşamlar amca! Bir turpa benzeyerek, gözlerini yüzünde gizler, müziği içine saklar gibi su levhasında mavi bir güvercinin kanatlarında umut ettiğini beklerdi. Burada zamanla yarışırcasına tırnaklarını kırmızının şiddetli rengiyle boyar gizlice, cevizi kıran ve uyuyanı uyandıran yüksek topukları ayağına geçirerek. O azalan güzel komşuları burada bir simge olarak gelecek zamanı tek başına temsil ediyor. Bu yolda yürüyen herkes ona yoldaş olur, usta kişiliğine gıpta ederek sonucu anmasına gerek duymadan: "Bütün bunlar benim mi?" Sonra bu caddede tek başına yürüyüşünü tamamlar. Bir elin parmağı kadar kalan zeytin ağaçlarını sayarak, bir ceylan gibi sekerek sevinir bu değişmeyen bölgeye. Nefsini hiçbir şeye özendirmeden... Başkalarını kıskandırarak!

Uzaklar Kaç Çeşittir

"Uzaklar kaç çeşittir"?
Kaç suyolu bulunur?
Yürürüz
Birlikte yürürüz
Bir yere ulaşmadan...

O ırmak
İki şaşkınlığın kanıtıdır
Uzak sularla
O yorgun... Ben yorgun
Yürürüz, bilgeliğimiz
Çölde olgunlaşır
Verdiğimiz yeterlidir, demeden.

Ancak bilgeliğimiz hafif vezinli
Şarkılara gereksinim duyar,
Umut yorulmasın diye

"Uzaklar kaç çeşittir"?
Kaç suyolu bulunur?

Kayıp Kişiliğini Görür

Onlarca yıldır ben buradayım. Bu akşam küçük bir çantanın içinde plastik bir iskemlenin üstünde oturuyorum; duvarları kırmızı tuğlalarla yapılmış bu yıkılmış mekânı bekliyorum. İkinci kata çıkan yıkık merdivenin basamaklarını sayarım: On bir basamak. Sağımdaki incir ağacı dallarıyla şeftali ağacına gölge yapar. Solumda sağlam duran ve geleceğe miras kalan bir kilise; merdivenin yanında ağzı taştan yıkık bir kuyu, kovası gecenin ilk sütünü emen ada çayının çiçeklerinden başka yankısı yoktur. Ben burada, kırk kişiyle birlikte, yasakların tozu içinde sözü az olan bu sahnenin tanıklığını yapıyorum. Balkonu geniş merdiveni bahçeye inen unutulmuş kahramanları sürgün edilmiş. Hayatımız gibi yıllanmış bir bağla bağlı sahneyi adımlamaktayız. Gözlerim penceresi açık bir odaya takılır ve kendi kendime sorarım: Ben orada mıyım? Sorduğum soruyla bu merdiveni çıkmak isterim, basamaklar kaygan birer sahne: Son bölümde her şey olduğu gibi kalıyor... İncir ağacı bahçede duruyor. Kilise yolun karşısında ayakta kalmış bir miras; pazar günü günlük olayların duyurulduğu mekândır ayrıca burası. Yıkık kuyu ve yankısı olan bir kova. Ama ben şimdi odamda olmalıyım bu bahçede değil. Böylece her şeyin yarısını yaşıyorum:

Evet, bu kayıp sonsuzlukta mekânın yükü hiç de hafif değil!

Dedi: Ben Korkuyorum

Korkuyorum. Yüksek sesle: Ben korkuyorum, dedi.

Mahkeme salonunun pencereleri kapalıydı, sesi yayılarak ve yankı yaparak yükseldi: Ben korkuyorum. Sessizlik, ancak duvarlardan sesi geri döndü: Ben korkuyorum. Kapı, sütunlar, perdeler, masa, halı, kitaplar, mumlar, kalemler ve duvardaki resimler her şey: Ben korkuyorum, dedi. Çığlıkta korku, seslerde ve yankıda korku: Yeter! Kendini dışarıya, caddeye attı. Yıllardır bildiği ağaçları gövdelerinden kırıldığını gördü, onlara öylece baktı nedenini bilmeden. Askeri araçlar hızla önünden geçti, caddede yürümekten korktu. Eve dönmekten korktu, ancak kendisini eve dönmek zorunda hissetti. Anahtarı içeride unuttuğundan korktu, ceplerini yokladı nihayet cebinde buldu. Elektriklerin kesik olasından korktu. Merdivenin elektrik düğmesine dilekle ve ricayla bastı. Merdivenin kırık basamaklarında tökezlemekten korktu, dileklerini yüksek sesle tekrarladı. Anahtarı kapının kilidine soktu, kapının açılmamasından korktu, ancak kapı açıldı. Eve girdi, korkunun divanına kendini unutmasından korktu. Sonunda ne yaptığını bilmeden kendini içeri attı; aynanın önünde durdu, sakinleşince aynanın önünde kendi yüzünü tanıyamadı. Sessizliğe kulak verdi, bir ses duydu: Ben korkuyorum, sakinleş. Nedensiz gözlerini yumdu...

Korkuya geri dönmeden!

Sessizliğin Bozgunu

Sessizliği dinliyorum. Sessizliğin ağzı var mı?

Adını unuttuğum sessizliğin içinde dikkatlice dinledim, atmosferde dolaşan ruhların sesini duydum, ilk kayalıklara armağan olan çığlıkları. Rüzgârda tütsülenen odunların yaşamın testilerinde saklı sesini ve sessizliğinin yankısını kırar. Dikkatlice dinledim, Tanrının bahçesinde taşla koparılan elmanın sesini duydum ve ilk kandan beri Habil'in korku dolu çığlığını; soyumun şehvetini inledim ne yaptıklarını bilmeyen dişi ve erkek arasında, balinanın karnındaki yunusun uğultusunu duydum, eski ilahların sürekli başkaldırışları arasında. Dikkatlice dinledim örtülü sessizliğin ardındaki peygamber ve eşinin arasındaki konuşmayı duymadım; ilk şiirle veya öfke ve karanlıkla düşen, hurma çukurunda mekânı ve zamanı meçhul bir savaşla, kutsal ve günah yolu müziğin dostluğuyla, Gılgameş'in dostu Enkido için ağlayışıyla, kabilenin kamıştan yuvaları ve maymunun kafesteki şaşkınlığıyla, yolculukla göçün arasındaki dağınıklıkla. Sessizliğin çığlığıyla duyuşumu keskinleştirdim...

Sözüm azaldıkça azaldı!

Benliğini Kovan Kişi

Perdenin arkasında senden başka biri varmış gibi
Birini bekliyorsun
Taş yerin üstünde yürüdün
Ardında şaşkın yürüdüm
Sen bendim ve seninle karşılaştım:
Beni ufkun çıplak tepesinde bekle
Söylemeden: Sen bendim
Kimsesizin kimsesize muhtaç olmadan,
Güneş ışıltılarıyla gülüyorsun. Biz gülüyoruz
Kadınlar geçiyor. Yalnız bir kadına bir şey demeden:
Orada kişi kendi kendine konuşmaz...
Kimseyi beklemeden
Taşların üstünde yürüdün
Ardından şaşkın yürüdüm.
Güneş ardımızda kayboldu...
Benden geride bir veya iki adım
Beni ne yürürken ne dururken bulursun
Senden geride seni bulamadan
Tek başıma mı sürgüne gideceğim
Benimle yalnız mıydım? Söylemeden
Yalnız bir kadın: Orada kişi kendi
Benliğinden kovulur!

Unutkanlığı Arzulamak

Karanlık. Soruların yuttuğu yatağın yanında düştüm: Ben neredeyim?

Bedenimi aradım, onun da beni aradığını duyumsadım. Benimle konuşmayan lambanın düğmesini aradım, bulamadım. İskemleye takıldım düştüm ve onu da düşürdüm bilmediğim odanın bir noktasında. Kör olsam eşyaları parmaklarımla yoklar tanırdım, duvara tutunarak yürüdüm, olduğum yerde iki büklüm hüzünlendim. Açtım... Ellerimi giysilerime sürdüm düştükten sonra kendi kokumu kokladım. İnsan hayasından sıkılırken ki yüzünü anımsadım; bende biçimlendi, onda biçimlendim. Lambanın düğmesinin izini aradım, bulduğumda aydınlıktı. Eşyaların yerini iyice öğrendim: Bu yatağım, bu kitaplığım, bu çantam, bu aşağı yukarı bana benzeyen pijamam. Pencereyi açtım, vadideki köpek havlamalarını duydum. Ancak ne zaman döndüğümü anımsadım, köprünün üstünde ne kadar durduğumu anımsayamadım. Bir düşte sandım kendimi hem burada hem değilim; yüzümü soğuk suyla yıkadım, azıcık kendime geldim. Mutfaktan gelen açıktaki meyvelerin kokusu ve akşam yemeğini yediğim tabakların yıkanmamış ağır kokusu. Ancak seninle ne zaman konuştum? Pasaportumu açtım ve bugün geldiğimi anladım, ama bu yolculuğa ne zaman çıktığımı anımsamadım? Benliğimde bedenimin fiziği bölündü. Korktum... Gece geç saatte bir dostumu aradım: Anımsadıklarım ve anımsamadıklarımı ondan öğrenmeye çalıştım... Neredeyim? Dedi: Sen Ramallah'tasın. Ne zaman geldim? Diye sordum: Dedi: bugün, yanında Patşi** bahçesinden çiçekler vardı. Sordum: Neden anımsamıyorum, sanırım çok hastayım?

Dedi: Son hastalığını anlat: Hastalığım unutkanlığı istemek!

** Yumahsen masallarında adı geçen bahçe. Ç.N

Susuzluktan Ölen Nehir

Nehir buradaydı
İki kıyısı vardı
Ama yağmur damlaları ona gökleri emzirdi
Küçük bir nehirdi ve keyfince akıyordu
Yüksek dağdan iniyordu
İnce ve şık bir konuk gibi çadırları ve köyü ziyaret ederek
Hurma ve defne yaprakları taşırdı
Gece boyunca uykusuz her iki kıyısında oturanlara gülerdi:
"Bulutun sütünü için ve
Düşlerinizi sulayın
Kudüs ve Şam'a uçun
Atlıların acı türküsünü söyleyin
Onlar acı çekiyorken...
Nehrin iki kıyısı vardı
Ama yağmur damlaları ona gökleri emzirdi
Ancak önünü kestiler
Suyunu susturdular
Susuzluktan, yavaşça, öldü!

Duvar

Engerek yılanı gibi etrafımızda asılı sarmaşıklar. Yatak odası ve banyo, oturma odası ve mutfak arasındaki duvarın küçük bölümlerini yutmuş,. Engerekler sınırlı bir çizgiye sığmaz, önümüzdeki manzaraya benzemez. Demirlerle güçlendirilmiş betonun yoksul kâbusunu ve sert yapısını kaldırırlar, görüntüsünü yumuşatırlar... Hareketleri duvarın üstünde kolaylaşır bize yönelmelerinin izleri ve nane demetleri kalır. Engerek beyaz bir duruma sığar gölge ve ışıltı arasında. Bir defa söyleriz: Biz, önden gideriz boğulmayız, biz yabancıyız. Gırtlağımızdan gelen engerekten başka bir şey görmeyiz aynaya bakıp beklediğimizde. Ancak bizler rüyanın yönünde azız, üstünü de görürüz: Karanlığını ateşe veren göğü görürüz iki mühendisin bayrak ve tüfekle süslediği. Arzuyla bize bakan gece sönüp yanan yıldızları görürüz. Sonra duvarın ardındaki engereği görürüz: Korkan bekçileri görürüz, hiç bir şey yapmadan bize kalan küçük duvarın ardından...

Bizde gizlendiğini sanıp boğarak öldürdüğü zeytuni silahlarını görürüz, gece inince.

Bu güldüğümüze sahiplenmeyiz asla!

Korkunun Yolu

Katilini bekliyor öldürülüşünü hayal ederek; gözlerinde pişmanlığını gösteren hiçbir belirti yok. Etrafında kim varsa söylüyor: Ölünce beni yerden kaldırıp almayın, ben korkuyorum ve şimdi korkuyu içimde öldürdüm, korkuyu öldürmeliydim. Katilim ve iki tanıktan sonra benliğimin yüce tahlili adil fıkıhta yerini alacak, diyor: Kendi kendimi savunduktan sonra, iki isteğimin arasında kendime gelir ve etiğimle uçar giderim, diyor: Sunulan güçte adalet varsa reddedilmez. Katil yaptıkları için özür dilemesinin nedeni kafama vurup öldürmektir! Sonra, hayatın ortasına düşen bu fıkhın temyizi için çabalarım, diyor: Bu normal hadiste, bu şehirden başka kutsal bir şehirde de duracağım. Katilin adı ve ünü var mı? Korkumun tam ortasında beni alsın götürsün; ölümden korkanla birlikte piknik yerinden; turist bir kadın sorar: O çocuğun günahı ne? Yanıt: Korkunun oğlu büyüyünce korkuya neden olacak. Bu kadının günahı ne? Dediler: Erkeği kışkırtıyor. Bu ağaçların günahı ne? Dediler: Onlardan yeşil güvercinler uçuyor. Ve bağırdılar: Korku, adil değil, o esas bir melektir. Katil açık bir gökten üstüne düşer. Ateşi üstüne boşalttığım zaman, kan damlasını yalnız olmadığını görecek!...

Şimdi iki korkak olduk!

Kalbimin Üstünde Yürüdüm

Kalbimin üstünde yürüyorum, kalbim
Bir yoldu veya kaldırım veya hava
Kalbime dedim: Beni yordun bir nesne gibi;
Dur yavaşla, kırık bir boşluk gibi
Soruların beni yordu: Nereden geçsek
Orada ne yer var, ne gök
Sen boyun eğdirirsin, şeylerle acı çektirirsin
İstemediğim işlerin yokuşuna sürüyorsun
Ona dedim: Yürüdükçe seni unuttum
Sen hastalığım, ben nidan
Hastalığın bedenimde yayılıyor,
Arkası olmayan arkamızda çökerim!

Suya Kanan İki Kişi

Garip kuzey rüzgârı, yağmurdan güç alarak içimde çalkalanıyor. Deniz kül renginin saçlarıyla örülü. Selvi ağaçları yüksek. Ayın otuzunda bulutlar güze, Gazze'nin kuzeyine şehit düşer, kadınlarımızın arasında ortak kullanılır bir vazonun içindeki umut, kadınlardan su ister. Gök yüksek. Deniz mavi ve dingin. Kuzey rüzgârı. Görüş net ve duru. Ancak bulutlar güz bulutları- Ölümün rumuz adı- hayatının on yedi yılını tutuklu geçirdin... Enkazın altında ve haberlerde adın arandı. Dönmedin, şiddet normal, normalin dışında hayat yeniden başladı. Tanrıyla birlikte yeminleriyle övünen şeytan senden uzaklaşmadı. Söylenenlere kadir olan bireyler buralardan uzaklaştırılmadan hayat durulacaksa: Günaydın. Sonra tanık oldukları bozgunla birleşmiş rutin işlerine giderler. Sağ salim döneceklerini bilmeden kuşatılmış evleri, grayderler, tanklar ve kırık servi ağaçları kalır. El Hayat,*** önden giden arabalar, ilk emniyet şeritlerinde kemikleşmiş asilikleri görmezden gelir. Kimsesiz kızlarla düzleşen güvenli kayaları bile duymazdan gelir. Ancak şimdi zorluğun önemini istiyorlar: Tanrı ve Şeytan arasında kemer olan kısa barışa ulaşır ve bizler helalinden şehitlerimizi gömeriz!

*** Suriye'de yayımlanan günlük gazete. Ç.N

Kefen ve Tüfek

"Beni kimse bozguna uğratmayacak. Kimseyi yenilgiye uğratmayacağım"

Kendine güvenen, ikna edebilen, sorumlu ve önemi gizli adam söyledi bunları. Silahlar havaya sıkıldı, dedi: Mermiler kimin düşman olduğunu bilir. Aynı mermilerle ona geri döndü havadan. Grev yapan işçilere bir defasında baskın düzenledi; güven veren, ikna edebilen adam; grevdeki işçiler gibi dolaştı, oturup kalktı. Ancak bir türlü sağlanmayan barışı savunmak için savaşma nedenini aradı durdu. Gökyüzünün yüksekliğine uçması için ortamın durulmasını bekledi. Oysa denizdeki aynanın inceliğini bilen şiiri sevmez. Açtı ve biberlerin kukusunu duydukça açlığı arttı, tüfeğin önemini duyumsadı. Gökyüzüne mermileri boşalttı, bunu gören bahçıvan bir salkım üzüm için atıldı ve o da silahındaki mermileri ona doğru sıktı. Bu keyfi mermi sıkma esnasında beş kişi öldü. Savaş nedeni olarak bahane etti ve dedi: İşler aksadı. Bunun sonu savaştır. Sonunda güvenilen, ikna edebilen adamın üstüne ateş açılmıştı, hayal ettiği düşmanı onu hedef almıştı, bacaklarından hafif yaralanmıştı. Eve döndüğünde duvarda asılı tüfeğin altında iki misafir buldu. Güldü, onların sandığı gibi, o da onların tanık olduklarını sandı, dedi: Ölmedim! Ama yaşayan bir katil olarak haberim yayıldı, hakaret eder gibi tüfeğe baktı ve dedi:

Kardeşinize kefen bedeli olarak bu tüfeği satacağım alıyor musunuz?

Ürdün'de

Ürdün'de halk yardım edecek, meleklerin dilini öğreneceğiz,
kötülük değil, ihtiyaçtan ve zorunluluktan.

Halk yardım edecek kutsal topraklar için şükür namazını
kılacağız
her şey yoksulların akşam yemeği için.

Halk yardım edecek sövdüğümüz zaman sultan ve saltanata
her mahkemede.

Halk yardım edecek şair kusurunu dansözün göbeğine
yazarken.

Halk yardım edecek kabile reisinin bize söylediğini unutunca,
küçük organların şanıyla bireyi yüceltince.

Halk yardım edecek astroloji yazarını bekleyecek,
söylemeden:
şehrimiz daha yüksek ve daha güzeldir.

Halk yardım edecek zengin vezinlerle edebiyatı ısıtacak
vurulan caddeleri terk edince.

Halk yardım edecek Filistinli bireyi anımsamadığı güzel
bir maçta
futbol hakkında açık görüşünü, sadece bir gün.

Ürdün'de halk yardım edecek, sanatçı ezan okuduğu zaman,
"Rahman suresinden" bölümler alarak, kalabalık evliliklerin
toplumunda.

Halk yardım edecek doğruya ve yanlışa saygı gösterdiğimizde!

Katkılı Zaman

Kimseye söz vermiyor. Açık bir sahanda oturur gibi, oturmuş bekliyor...

Ardında bir akrep gibi yirmi dakika dolaşıyor. Böylece azıcık yorgun benliğiyle bekliyor, yapılacakları unutarak. Ancak onda zaman katkılıdır, hiçbir sözü yerine getirmiyor. Hiçbir zaman gelmeyecek treni durakta çantasının üstünde oturarak bekliyor, bütün trenler dakikasında geçiyor, ama o yine de geç kalıyor. Gizlice evine geri dönüyor. Döndüğünde her zaman yaptığı gibi çizgiyi şaşırmadan merdiveni çıkıyor ve yolculuk çantasını açıyor. Sonra öfkeyle soruyor: Zaman bana neden hiç saygı göstermiyor? Ölüm kapısını çaldığı dakikada girişi dinliyor, kısık sesle: Neden verilmiş sözden yirmi dakika erken geldin?

Kapıyı açmadan banyoda saklandı. Sonunda banyoda olduğu yerde öldü!

Sağlam

Leylak bir atmosfer, yüksek, geniş ve ışıkla yıkanmış. Bulutların sırtı hafif sabun köpüğü, eriyip unutulmuş şiirlerle karışmayacak hiçbir zaman. Martı kanatlarında ve sıkı ormanın ağaçları üstünde daireler şeklinde yüklü; kutsal toprakta erkek hacıların bohçalarında yüklü. Atmosfer aydınlık geniş telvin ve tekvinle sulanmış. Bağışlanmış sağlam...

Alevlerle ormanı sarar, martılara saldırır, peygamberin eşine ulaşır. Şeylerin düzeninde aralıklı taziyelerle gelir...

Vezinle yazılmış şiir kitabına konar... Ve büyük bir hızla bu kültüre yayılır!

Bir, İki, Üç

Ses mühendisiyle ahşap sahneye çıktı aktör: Bir, iki, üç. Durdu!

Sesi ikinci bir defa deneyeceğiz: Bir, iki, üç. Durdu! Yankı biraz yüksek mi? Dedi yanındakine: Bilmem... Ne yapayım? Koltukların tamamı boştu. Ahşap iskemleler ölmüş insanların sessizliğini taşıyor, onunla karışsın diye karanlığı davet etmiş gibi. İkinci şaşkınlığın izleri, iskemlelerin içinde bir anı... Uyuyor. İkinci ışık uyararak çıkar. Ahşap sahneye çıkar, uzun bir süre sahneyi adımladı, boş koltuklara konuşmayı sevdi, onun kimselerin alkışlamadığını ve ıslıklamadığını beğendi. Konuşmadan birkaç adım yürüdü. Akşam bunu izlemek için koltukları doldurdular; perde açıldı, sessizliğin selamında şiddet duruyordu... Önünde dizili seyircileri bekledi, orada oturanlara varlığını anımsattı ve sessiz uyum. Yazılı metni unuttu ve konuşmadan adımlarıyla metni canlandırdı... Seyircileri unuttu, gündüz yaptığı sesin deneyiyle yetindi: Bir, iki, üç. İkinci defa tekrarladı: Bir, iki, üç...

Yüksek bir sesle bir daha denedi bunu. Karanlıkta oturanların ıslıklı protestoları yükseldi!

Boş Tabutlar

İki savaş arasında savaş dinleniyordu, oysa çığlıklar ölümün bariz kanıtıydı:

Generali anımsıyoruz. Oysa savaş bugünün savaşıydı ve hızla insanların yaşadıkları yerden sürülüşlerine, su gibi bir mecrada akışlarına ve çığlıkların kanıtı olan hayata düştü: Eşeği anımsıyoruz. Ancak yaşayanlar tabut yapımına giderler, o an kar yağmıyordu, o an sakat kalan insanların felaketi şehirde yaşayanları fazla etkilememişti, karda evini inşa eden örümcekleri gösteren pencereleri açtıklarında, körlüğün hedefine maruz kaldılar. İnce sözcüklerle anlatılanları duydular, sözü olmayan ambulansların vahşi çığlığı sokaklara, meydanlara yayıldığında, suskunluğun hedef tahtasına döndüler. Müneccimler dedi: O dünyanın kıyamet kapısında ayaklanmasıydı. İtibarlı veya sıradan bir yüzle, bizde neyi çözdüklerini bilmeden burada bizi rahatlatan iki dudaklarından çıkan sözler yerine; karnımız tok ve bacaklarımızı keyifle uzatmış olacaktık!

Hiçbir Şeyde

O hiçbir şeydir ve bizi hiçbir şeye alır,
Anlamlarda aranan şeylerle kuşatır
Şeylere benzeyen şeylerle derimizi yüzer
Şeylerin boş sözlerini özleriz
Bizi şeyde nesneleştirir şeyin havasında hafifleşiriz
Boyun eğen kulluğu sevdirir
Kötü kokular içinde şeyler keskinleşir
Onu lanetlerler
Oysa keskinliği şeylere düşer
Boyun eğen kulu normal ve sıradan görür
Onda kul boyun eğer
Son hiçbir şeyden uzanır
Böylece şeylerin soyu olur olmayan hiçbir şeyin sonunda
O şey budur, yeniliğin efendisi,
Sevilip sayılır, iyileştirir, yüceltilir, uzar gider
Palyaçoluk... O şey budur

Belki de o ruhta azalandır
Veya bütün gücüyle kapanır
Veya belki de o ezilmenin büyüsüdür
Durumumuzun niteliğinde!

Düşüm... Bir Av Köpeği ve İçimde

Hedefi olmayan bir yolda, bana inceden inceye yağan yağmurlu bir günü anımsatıyor, Newton'un elmasına benzemeyen elma yağar. Bu yağmuru tutmak için gözlerimin görmediği ve olmayan ellerimi uzatıyorum. Gözlerimi bulutlara dikiyorum, kuzey rüzgârının sürüklediği pamuk yumağını görüyorum, uzaktaki çatıların üstünde birikmiş su damlaların ışıltıları. Arabaların ve gülen bir kaç kişinin adımlarında ve asfalta yayılan ışık dalgalanır... Belki de sık attığım adımlarımda. Soruyorum: Üstüme düşen o elma nerede? Bende netleşen düşüm gizlenip uçtu. Dedim: Onu iki komşu gibi iki odada kaldığımız eve kadar izlemeli. Orada yeşil mürekkeple yazılı sayfaların üstünde durduğu masada buldum, tek satır halinde: "Elmalar, buluttan üstüme düşer". İçimdeki düş sadık bir köpeğim olduğunu öğrendim!

Ben Bir Başkasıyım

Güvendiği benliğinden uzaklaştığında- tavana bakar, notlar yazar. Sonra konuk olur: Yalnızlığına... Yalnızlığına olduğu gibi kendini dizginlemeyi de iyi bilirdi. Bölünmüş acının özünü o uzaklaştırdı, özgürlüğün günahıyla kalbin yaptıklarıyla vurularak harcandı veya bir tenhalığa benzemeyen ve senin dışında inen benliğine gölgesi olmayan yolda dağılır. Rehin alınmış gibi yalnız oturur ne yapılması gerektiğini düşünür; göbeğin ve sırtın arasında bütün isteklerinle dolaşırsın. Aynanın duru yansımasından uzaklaşırsın. Sol elin sağ elini görmüyor; düşüncenden, anlama taşınan hiçbir şey değişim göstermiyor. Ancak bu sav sözün ayrılığı ne yenilenir ne acı çektirir: Neden yalnızdın? Anımsanan o mekânlardan uzakta. O özgürlüğün anımsanışı. Hatırlandığın zaman ruhun sıkılır ve söylenirsin: Bu beyaz sayfalarda harcandığımda yalnızdım Japon romanlarında anlatılan o dağın doruğuna çıkıyorum yarattığım kırıklıkları görmeden ölümümle yenilenecek bütün bu yaram. Yazıdan uzaklaşmadan takılır kalırsın, ölümden uzaklaşmadan ölürsün. Ancak beni mürekkep azaltır. Metafiziğin kasveti beni azaltır. Söylerim: Ben bir başkasıyım, şimdi olduğum gibi, ovanın göbeğine indim, topladığım incir yaprakları, gençliğimi en acı yerinde pantolonumu ısırdı. Ancak, ustalığımın niteliği beni azaltır. Su testileri beni azaltır!

Ağaçlar

Ağaçlar hayatımızın birikimidir:
Kendilerine bir şiir ister
Onlar gibi yanan...
Yanımda ürküp kaçan biriyle yolda yürüdüm
Dedi: Yol bana ihanet edince
Çayırda yürüdüm düşe kalka
Dedi: Meşe ağaçların altında dinlendim
Baharın sarı çiçeklerini gördüm
Sordu: Yapraklardaki memleketimin kanı nerede?
Oysa yazdım: O küçük kız kardeşimin
Bahçenin kapısındaki yatağını
Özel kaşıkla anlamı karıştırdılar
Fısıldadım: Anne her yerde annedir, çocuğunu
kaybettiği yerde
Asa gibi parlar ve bir köşeye sığınır
Dedi: Cenazede nidalar söyler ve
Cenazenin düğününde dans eder.

Oysa göğe baktım
Görmediğini görmem için
Dedi: Kuş ötüşleriyle şiir yayılır

Ağaçlar hayatımızın birikimidir
Köylerinden kaçan
Anladığın için teşekkür ederim
Yeni şiirimi ara sonra!

Kuru Ot

Mesih gibi vahi ve gizli, yaz yapraklarının ince sesi duyulur... Uykunun katılığında ses ince örtüyü yarıp içine sızdı... Verimliliğini tamamlayan sararmış ekinlerin rengi ve kokusundaki ses... Hafif esen yelin adımlarını kesen tellerin, kesilmiş ve bölümlere ayrılmış ses. Bölümleri ne uzar ne sündürülür. Ağaçların yaprak sesi yazın kuru fısıltısına nidanın sütünü içirir. Bu ses benim yalnızlığımdı, mesafenin ağırlığından beni kuru ışıltılarla koparır: Orada, ağaçların ardından sarkar, onunla sırtım ve göbeğim dümdüz olur, güneşin aydınlığı olmadan benliğimin dışında yüzerim. Uyanıklığa benzeyen uyuklamadan sonra, gizlilikten arınmış kalbe dolan bir kuşku gibi ağaçların kuru otları bana geri döner. Bu sesin anlamını sormuyorum: Bu durumda yaprakların içinde mi dolaşıyorum, dışında mı, ama o rüzgârın arzusuyla azalıyorum? Sözü olmayan ses beni yıkıntıya çevirir, ne onda ne içinde olan bir fiskiyeyle sulamaya başlar. Sonuçta giysilerini giysilerimde arar...

Bir birine benzeterek!

Alev

Bu masmavi günde, ayakta durarak denizi ve sahili örten dağın doruğuna çıkarsın, altında duran bulutlara bakman epey uzun sürer. Sanırsın ki sen, benliğinden daha yüksektesin... Bu alevlerin arasında olmayan güvercine benzeyerek; alevler süzülür sen onlarda seraptan çözülmüş mavi sahra gibi, yıkık gökyüzünü beklersin. Sonra alevler sana nidalar söyler yaşadığın yere geri dönmek için, ama bulutlardaki yolu bulamıyorsun. Bu mavi gecede, yıldızları bekleyen dağı görürsün, dağı bekleyen yıldızları görürsün. Sanırsın ki onlar da seni görüyor ve bekliyor bu oyunlar için teşekkürlerini sunarsın. Alevden çıkmak istersin ve tek başına bir kuyuya düşersin!

Bu Eşyaların Sahibi

Bu eşyalarda konuktular, çoğuldular
Azalan arzularından göç etiklerinde

Yolcunun ağladığı yerde gün güler
Acım, nehrin sonunda ilk durulan oldu

Bir şey beklenmiyor. Eşyalar ayaklanmış
Bizde, bizler yaşar şükrederiz

Ancak biz adamak diye adlandırırız
Bu adı onaylarız. Cevheri bu isimde midir?

Bizler bu eşyalarda konuk, çoğumuz
İlk ithafını unutur... Yalanlayarak!

İpek Şal

Ağacın dalında bir şal asılı duruyor. Buradan bir kız geçmiş olmalı veya havası değişen rüzgâr, şalını ağacın dalına asmasına neden olmuş. Bu mürekkep değil. Şairin şiirinden yavaşça çıkan acıdan arındırılmış sevgidir; onu bekleyen olur-uzakta- bu doğanın tanıklığı gibi. Benliğin durumu bu tanıklıktadır: Yüksek serviler ve ipek bir şal. Genç bir kızın, genç sevgilisiyle bir yaz gününde buluşmuş ve ikisi bu kuru otların üstünde oturmuş olmalı. Bu demektir ki, gizlerinin düğünüyle burada uzanmış kuşları ötüşlerini dinlemişler; önlerindeki ufuk geniş, bu sarkmış dallar kuşlarla değişir, belki de ona demiştir: Seni arzuluyorum, sen benimleyken sanki uzaktaymışsın gibi. Belki de o bu yanıtı vermiştir: İşte sana sarılıyorum, sen uzakta, sanki memelerimmişsin gibi. Belki de o da bunu demiştir: Seni beklemek beni eritiyor, eridikçe bir müzisyene dönüşüyorum. Belki o da ona: Ellerin dizlerimdeyken bende zamanı kökleştiriyor, okşadıkça eriyorum. İpek şalla uzun ve yoruma açık bir yola çıkıyor şair, tesadüfen gün batımında ağaçların dalları arasında bulduğu şalı yağmak üzere olan bulutlarla kıyaslıyor.

Aldanmaya Benzer

Bu vadiden, benliğimin basamakları üstünde yükseliyorum. En yüksek tepesine varıyorum ve denizi görüyorum. Beni buralara taşıyanı ne zengin ettim ne de yanımda taşıdığım gizlilikte yaptığını anlattım. Gölgemin oyunlarıyla oyalanıyorum, beni oyalayan bu gökkuşağına rüzgarla dolarım; ansızın, gölgemin derinliğine akmayan rüzgâra pencere olurum. Başlangıçta bu gökkuşağının bir renginin yansımasını sandığım diken yumağının üstüne düşmek istiyorum, dikenler ellerime batsın ve bir damla kırmızı kan süzülsün istiyorum. Ancak ellerimdeki suyu hafiften güneş bulduktan sonra güvercin de bulur. Yaram sayfaların mendiline dolup karışıyor, vadinin en yüksek tepesine varıyorum ve denizi görüyorum. Ancak bulutlar sahili, yolları ve bir savaşa esir düşmüş denizi kapatıyor. Gece her şeyin üstüne indi ve bütün evlerde yanan şehrin ışıkları göründü. Vadinin en yüksek tepesinden vadiye yaklaşık olarak benliğimin basamaklarını indiğim zamanı; indikten sonra anımsadım: Boynu bükük gölgemi orada asılı unuttum. Neden hüzünlü olduğumu anlamadın, neden? Bu şiir kitaplarını silah olarak kullanamazsın edebiyatın bozguna uğradığı anlarda. Dedim: Yarın vadinin en yüksek tepesine çıkıp evlerin ardındaki denizi göreceğim. Ancak gecenin başında gölgem yok olmaya başlar ve ikinci bir defa kaybolurum!

Apaçık Toprak

Bizde duran ve bizim onda durduğumuz yerimiz daraldıkça daralıyor. Bu dar yerde, General ve peygamber arasında barınan insanları için bu yerleşim yeri bir türlü genişlemiyor. Oysa hileyle horozu tavukla dövüştürürmüş gibi, tüylerini surların üzerinden uçurursun. Bu dar yerde çiftleşen kumrular görünmüyor; ne erkek dişiyle ne de dişi erkekle birlikte oluyor. Yer dar. Yeri sarı yaz dikenleri didikliyor; yerin küçük yüzü zamanı kusuyor; hatta şiirlerimiz bile onun tersini söyledi, anılar cennet kimlikleriyle niteliklerine uzandı ve yüzleriyle açlığını giderdi. Bizler, onun ne resmi kimliğine muhtacız ne de görüşüne, gökten öğreniriz bizi yaptığı birçok işin çözümün tanıklığına yönlendirir. Bu dar yeri... Seviyoruz. Onların da hem hayatta hem ölümde bizi sevdiklerini sanıyorduk. Seviyoruz ve gülen ufkun genişlemediğini anlıyoruz; inananın namazıyla genişlemediğin de anlıyoruz; değerli komşuda yıkanıp asılan çarşaflarda da; yıllardır taşlanan on dört efsanenin genişlemeyeceğini de anladık artık! Bu dar yerin, geniş bir meydanı bile yok; dışımızdaki düşmanla gerçek bir savaşa tutuşmak için. Seninle veya bir başkasıyla yalandan bir barış antlaşmasını imzalamak için geniş bir salonu bile yoktur... El çabukluğuyla keçimizin iki boynuzunu çalan ve saklanan iki çocuğun yanında, yalnız ve ihmal edilmiş iki ilah söylüyor bu anımsadıklarımızı yalnız kayada; kutsal kayanın kapısında bizden sonra olacak barışa hizmet ederek!

Yaz ve Kış

Her ikisi de yeni değil burada:
Cimri süreler de uzun minareler gibi yaz
Kalabalık namazda bir inanan gibi kış
Ama bahar
Önünde hiç kimse yayılıp kalamaz
Başlarken düzler her yeri: Hoş geldiniz, der
Yüksek tepeler
Ama güz,
Ömrümüzde yolu düşmeyenle dolar
Geri dönüş yolunda.
Hayatı nerede unuttuk? Kelebekler sorar,
O ışığın etrafında dolanır
Göz yaşlarla yanarken!

Rengarenk Bulutlar

Ben, lavaboya dolan bu bulaşıkları yıkadım, zamanın dolduğu bu bol köpüklü deterjanla. Su musluktan boş tabaklara akarken müzik aletleri gibi ses çıkarıyor. Suyun kesik ıslıkları bana eşlik ediyor; kişiliği olmayan ışıltıların kesik şarkıları. Havadaki bulutlara benzer köpük ve içinde yanıp sönen mevsimlerin renkleri dolu. Bu bulutları ellerimle tutuyorum tabakların, bardakları, kaşıkların, bıçakların ve fincanların üstünden ayırıyorum. Suyun damlaları köpüklerin üstüne aktıkça, köpükler bir bulut gibi şişer. Şişen köpükleri alıp havaya savuruyorum bana gülücükler saçıyor ve çoğalarak bulaşıkların üstüne doluyor. Hiçbir şeyi düşünmüyorum görünen veya hatırlanacak olan. Ancak çerçevedeki bir anının bu fotoğrafı, uzak bir mekândan su dolu lavaboya düşer; bu anı ne yaralar ne sevindiren cinsten; musluğun ağzını tıkar gibi veya bir sağanak yağmurun altında bekler gibi; hırsla yıkıyorum bu suyun billuru beni ağırlığıyla taşımadan. Orada kalırım, o anıda; musluğun deliğinden akan suyu kesmeden ilk gittiğim sudan sapa sağlan döndüğüme inanarak ve sonuna güvenerek. Hava sabun köpüğünden, o kolay yıllar yok artık! Uzanan sarmaşığa bakıyorum zihnim mutfak camları gibi berrak; kalbim yangınlardan ve güzel kokularla yıkanmış tabak gibi çözülür. Sonunda lavabonun tabaklarla tıka basa dolduğunu gördüğümde, bulaşıkları hiç kimseyi ilgilendirmeyen sözcüklerle doldururum: Bu sözcüklerle!

Çabuk Geçen Bahar

Bahar çabuk geçti
Anılar gibi
Hafızamdan kaçan-
Şairin söylediği hüznüyle

Başlangıçta, durumuna şaşırır
Kıyıdan kıyıdan yürüdüğümde
Yüksekten akar gibi

Dedi: Güzel kafiye
Zenginliğiyle beni mutlu ediyor
Kalbimi ve ufkumu temizler

Bahar bizden çabuk geçti
Kimseyi beklemeden
Bizi beklemeden "çobanın asası"
Ve bakışları

Türküler söyledim, anlamı olmayan
Bu türkülerle
Kartallar beslendi yollar katederek

Dedi: Anlam doğduğu zaman
Tesadüfen
Bahar olacak... Hüznün gibi!

Hayat... Son Damlasına Kadar

Bana ikinci defa sordu: Bugün öleceksin, geri kalan zamanda ne yapacaksın? Ek bir zamana gerek duyacağım. Eğer yapmam gerekeni beni ölümle yenecekse. Şaraba susamışsam. Yazı yazıyorsam ve yazım yarım kalacaksa, ancak yazdıklarımı ve sorulan soruyu bağlıysa. Eğer konuk olduğum yerde öğle yemeğinde az pişmiş bir bifteği hardal ve biber eşliğinde yiyorsam. Eğer soyunurken kulak mememi bir nesneyle çizersem. Eğer arkadaşım incir tanesi dudaklarını sunarken kabul edersem. Eğer sayfalar sonra ceylanın sıçrayışını okuyabilirsem. Gözyaşlarım aktıktan sonra da soğan soyabilirsem eğer. Yürüyorsam ve oturduğum yere yürüyerek gidip ve geç kalıyorsam eğer. Eğer şimdi gibi bulunuyorsam bir yerde ve sonrasını düşünüyorsam. Eğer beni etkileyen bir emirle bir yerde bulunamıyorsam. Eğer Mozart'ın müziğini dinliyorsam ve meleklerle geç uyanıyorsam. Eğer uyuyakalmışsam ve kuş ötüşleri arasında düş görüyorsam. Eğer gülüyorsam ve duyduğum haberle gülüşüm yarıda kesiliyorsa. Neden be geniş zamanda çalışayım? Neden bu geniş zamanda senin yaptıklarından başka bir şeyle uğraşayım, hatta ahmaklıktan çekinsem bile, Herkül'den daha güçlüysem!

Kelebeklerin İzi

Kelebeklerin izi görünmez
Kelebeklerin izi yok olmaz

O kapalılığın cazibesidir
Anlamı taşır ve gider
Pınarın açığa çıktığı yere

O bugünle sonsuzluğu hafifler
Yüksekteki ışıltılarla
Işıltıların güzelliğiyle

O ikiz ışıkların benidir
Bize sözcüklerle yol gösterdiği
Zaman, yolun göbeğinde

O türküler gibi yöneltir
Söylediğiyle ve yetinir
Karanlık onun kâbusudur
Söylemediği...

Kelebeklerin izi görünmez
Kelebeklerin izi yok olmaz!

Benimle Birlikte Olsam

Gözlerimi tavana dikiyorum, ellerimi yanaklarıma koyarak, beyaz bir düşünceyi çalıyormuşum gibi veya vahinin ışığıyla ıslanır gibi. Saatler sonra farkına varıyorum bir şeyleri düşünmeden iskemlenin üstünde orada veya burada olmadığımı. Şeylerin içine batmış durumdayken... Midem tamamen boş, bedenime göre biçilmiş, acıdan düş ve yoksul çocukluğun yardım istemesi gibi; ne mutlu olurum ne hüzünlenirim. Bir şeyin bir şeyi örtmemesi zamanı olmayan bir ündür. Birbirine girmiş ağaçlar arasındaymışım gibi beni erkek elim uyandırır. Beni dünde unuttuğum bir organım uyandırır. Tekti ve nedensiz, bugün gibi yarında yaşayacağımı bilmeden. Rüzgârı kıran yağmurun sesini duyarım dışarda, içerdekini taşıyıp gitmeye niyeti olmayan. Hiçbir şey hiçbir şeyde bulunmuyor. Ağırdım, güvendeydim ve gömülü. Önümden geçen hiçbir şeyi güzel bulmuyorum.

Bir defa, bir defa daha... Fazla değil!

Gerçeğin Yüzü

Gerçek mecazın ikizidir
Şeklinde
Su ve ateş karışıyor

Gerçek ayrıştırır
Gecede
Kan kanla karıştığında

Gerçek saf beyazdır
Büyüyerek yürüyor
Yavaşça
İki bacağının elçiliğiyle

"Gerçek kişiliktir"
Şiirde
O, o değil
Veya tam tersi
Sonuçta kendi gölgesinden damlar!

Uyuyor Gibiydi

Tek başına uyandı, yataktan kalktı. Pencereyi açtı, sabahın ışığı içeri girdi; duru ve mavi gökyüzünde hafif bir esinti vardı. Kendine gelmek için, bedeninin orasına burasına dokundu sağlıklı yüzünü çimdikledi. Yastığına baktı ve gece dökülen saçlarını gördü. Yastığa damlayan kanı gördü. Haberleri dinlemek için televizyonu açtı: Irak'ta yeni ölümler var mı, Afganistan'a yapılan baskı ne durumda? Bir an hala uyuduğunu sandı. Aynanın önünde gözlerini ovaladı, hafiften yüzünü ıslattı. Birine seslenir gibi: Ben yaşıyorum. Mutfağa yürüdü, doğru kahveye yöneldi. Öncesinde sütün içine bir kaşık bal koyup karıştırdıktan sonra soluksuz içti. Balkondaki kanarya gözüne ilişti, su koymayı unuttuğunu ayrımına vardı. Kanaryaya dedi: Günaydın, biraz su ve yem koydu; kanarya ahşap çubuğun üstüne konarak ötmeye başladı. İkinci bir defa daha uyuduğunu sandı, tekrar aynaya baktı ve dedi: Ben oyum ve yeni yayımlanan günlük haberleri dinliyorum, herhangi bir yerde yeni bir ölüm haberi yok. Bu güzel ve ışıltılı sabahta mutluyum. Aniden çalışma masasının iskemlesine oturdu ve aklındaki tek satırlık cümleyi yazdı: "Şimdi ben burada yaşıyorum ve acı veren hiçbir şeyi duymuyorum." Aşk şarkısı söyleniyordu uzakta bir yerde, sabahın billur duruluğuyla ona ulaşıyordu. İşte buradayım, bu mekânda diye mırıldandı. Oturduğu yerde, beyaz bir sayfaya yazılı tek satıra baktı: "Şimdi ben burada yaşıyorum ve acı veren hiçbir şeyi duymuyorum."

Bu defa uyuduğunu sandı. Kendinden emindi!

Aynanın Müziği

Ben bir müzik duyuyorum, etrafımda bahçeler açıyor, nağmeler çiçek oluyor gözlerimle duyduğum. Fotoğrafların sesi, sesin fotoğrafı dalgalar gibi katman katman... Edebi bir mecazdan daha uzaklardalar. Karanfil saksısından çıkıyor ve bütün inceliği ve katmanlarıyla yemek masasına konuyor; tuhaf bir şekilde unutulan bir an anımsanıyor veya önümde duran nesnelerde beliriyor. Suda mutluluk içinde uzayan ve durduğu yerden müziği duyup onu övdüğünü sanıp yerinden çıkan nergis değil. Ama beyaz zambak, kokusunu bu geniş solona yaymakta hiç de cimri davranmıyor: Bana geçmişten anılar sarkıtıyor, leylağın tam aksine; beni iki ses arasında tutuyor içeri giren ve beni eriten, düğün ve cenaze arasında göz yaşlara benzeyen... Bunların aksine fesleğenler bu nağmeleri yeterli buluyor, sanki açık bir dipnot gibi ince kokularını yayıyorlar. Bütün bunlara söylüyorum: Kırmızı gül müziğin aynasıdır. Yasemin ise kimseden kimseye yazılmayan arzunun mektubudur!

Yolculuk "Nereye?"

Bu uzun yolculuk nereye? Böyle korunaklı
İnce. Gece gündüz iki ayak üstünde.
Kış kısa yaz uzun. Hurma ve
Servi ağaçları, iki ayak üstünde güneşe taparlar.
Benzin istasyonları ve kahvehaneler kaldırımlarda dizili
Polisler iki ayak üstünde yürüyor. Hapishane
Küçük, çay ve tütün dükkanları, Lübnan
Okulları, kızların şapkası, çeyiz
Ölçü, biçki, peştamal: Hoş geldiniz
Yolculuk nereye? Böyle korunaklı
İnce. Ölünün arkasındaki ölüm izi
Yolda duruyor, açılışında karşılaştıkları.
Dedi: Nereye? Dediler: "Nereye"!
Olduğumuz gibi yürüyoruz. Oradan / Buraya
İki mesafenin arasında. Bu yolun sonu
Hedefimizdi, ancak nereye gideceğiz, oysa
Bizler nereden geldik? Bizler bu uzun
Yolun üstünde durduk ve hedef bir
Yerin adını taşıyor: "Nereye"?

Kaplumbağa Kayası

Mezarlık havanın heybeti ve esintinin kemeri; dostlar bugün Memduh için toplandı ve sen sıranı bekliyorsun... Solgun çiçeğin ruhu uzak kuru ağaçların hışırtısından kopuyor... Hiçbir şeyin arkasında olmadan... Yok olan bölgelerin içinde adresi son bölgede olan. Ancak sen düzenli mezarlıkta kilimi düşünürsün. Rahat uyuman için senden başlarlar mezarlığı düzeltmeye. Uykun bölünür ve gömülü göklere çıkarsın. Ondan, ayakkabı gibi Paris'te **Trocadero** meydanında, hayatın vitrininde ceza uykuyu yaratmaz. Yaşadığın ve sözleştiğin müzeler ve kahvehaneler ona yakındı. Hayat mezarın rahmine düşünce: Etrafında çiçekler serpilince, ağaçlar, kuşlar ve insanlar bu nezih yerin dışında şarkı söyler, sonra ufuklar küçük şeylerle dolar özellikle bu sürekli var olacak adreste. Mezarlık kaybedileni yaratmaz aynanın mesafesinde, mezarlığa adaçayı bitkisi dolar gibi, uzak sahrada ağacın ve suyun yanında. Uyuyanı yaz sıcağında yansın diye veya kışın soğuğunda donsun diye unutmam. Sonunda son olmaksızın ölüme ulaşılır, uykunun yangınından çözerek ölümü. Ancak her ikisinin mezarları sıvanır, ve fotoğraflarıyla süslenir; yakın uykunun ruhunu ve hayatın sadık oluşunu düşünmezler, sonunda tarihin alışkanlıklarını okuyarak düşünürler. Onun daha büyük ve önemli olduğunu düşünürler: Kaplumbağa iziyle. Kaplumbağa mezarı ziyaret etmediğini öğrenirler. O sadece kayalığı sever!

Hatırladığım

O şeyi hatırlıyorum. Evindeki
Suyu kestiler ve dediler: Yeterli değil! Kış
Yakın. Elektrik saatlerini mühürleyip kestiler
Haykırdılar: Yeterli değil, ona güneş yeter.
Kuruyan duvarları yıktılar ve dediler:
Yeterli değil! Şarapsız bir ayda
Oruç tutulacak. Hapse attılar ve
Dediler: Yeterli değil, azıcık çözün
Anılarını dost bilsin ve
Evine geri götürün, desin:
Yeterli değil! Evim evimde.

Ona bir defa öfkeyle dedim: Yarın nasıl yaşayacaksın?
Dedi: Yarında gözüm yok, yarını
Düşünmemek isterim. Ben buyum ve böyleyim
Beni hiçbir şey değiştiremez, benim hiçbir
Şeyi değiştirmediğim gibi... Güneş benden utanmaz!
Ona dedim: Ben Büyük İskender değilim
Diyojen değilim
Dedi: Felsefe hatırlamaktır,
Umudunu süzüp durdular!

Resmin Çerçevesi

Resmin çerçevesi kırıldı, nedeni yerin hafiften sarsılmasından; oysa bu çerçeve usta işi bir resmi taşıyordu, belki de bu resme daha güzel bir çerçeve yaptırırım. Resme uyar umarım, sanatın özü bu nedenle bozulur mu? Çerçeve parçalandı, bunun gideceği yer odun sobasıdır. O da mutlaka aynı şeyi düşünüyordur: Çerçevenin gövdesi kırıldı mı daha güçlü bir ahşaptan yeni bir çerçeve yapılmalı. Ama içindeki düşünce kırılırsa, geriye kalan sağlam çerçeve hüzünden başka bir işe yaramaz; ancak içinde keçilerin ve koyunların bir dereyi geçmek için köprünün resmi konur, onlar kurdun beklediğidir!

Kar

Hava beyaza büründü, savrulmuş pamuk gibi yumak ve yığılı. Her zamankinden daha bir beyazdır gecenin bedeni. Sokak lambalarının elektriği kesildi, yağışı yavaş ve karın ışığına güvenerek, müzik faslı gibi iki duvar arasında odama komşu olmuş hurma ağaçları korkmuş gibi vadinin kollarına düşmüş. Metafiziğe benzer bir mutluluk dışarıdan içime dolar, karla gelen bu rüzgâra teşekkür ediyorum, bana ulaşmayan kalemlerin ruhlarına da. Bu karlı yola düşen bir başkasıyım. Ancak bu beyaz ot yumağında batmış, benliğimden savruluyorum ben değilmişim gibi; bir başkası değilmişim gibi; bu beyaz cevherin üstünde bir konuğum, aynam uzun ve geniş. Sokak lambalarının ışıkları tekrar yanınca, evin bütün ışıklarını söndürdüm ve pencereden uzakta yanan lambaya baktım, oradaymışım gibi...

Karın arkasında dolaşarak!

Düşman

Bana dedi: Bardağı kırdıktan sonra
Şiiri düşünme, ey dostum, güzellikle
Güç bir arada olmaz,
Güçlü şiir orada değil, orada olan
Güzel şiir, şiir seni sınırlar ve gizden
Uzak tutar yazılan, kırık ve şaşkın
Sen senden çıkar bir başkasına... Söyler:
Ben, o, bu ve şu, ben değilim. Uzar ve
Sözcüklere dolar. Nabzına
Baktığın zaman, içer ve kulağına fısıldar:
Yakınlaş ve uzaklaş, sınırları aş ve kendi sınırlarını çiz.
Geceden süzülen sütle, kendini çocuk san
Bu yıl doğacak!

Lavanta Çiçeğinin Saksısı

Güzelliğinde, gizli bir ketumluk, lavanta çiçeği gibi, evimin kapısı karşısında oturuyorsun. Sol elimin parmakları sağ elimin parmaklarını kaşırken, elimdeki kahve fincanını ansızın yere düşüyor- bakışlarım ve kollarım güzelliğine yakın, telveyle birlikte dağılan kırıkları yerden topluyorum... Ulaşamıyorum. Lavanta çiçeğinin kokusuna, yeşillikler içindeki kokusuna, görüntüden uzak bütün cömertliğiyle kokusunu salmıyor. Çakıllardan daha çok sabırla içer kuru yüzünden esen kuraklık ve bu kuraklığın kokusu kuru yaprakların bakir kokusunu taşıyor. Biriken suyu senin içmeni bekliyor, korkuya hazırlık gibi. Ellerimi, lavanta çiçeğinin saksısına uzatıyorum. Ovuyorum, kokluyorum, kucaklar gibi karışıyoruz bir birimize; bir şey demiyorsun. Sen gerçek bir lavanta çiçeği misin?

Kokusunu ellerimle alıyorum!

Daha Çok ve Daha Az

Hatta sen bu beyaz papatyaların üstünde veya önünde olmasan da, ben, senin yokluğunda ve onların üstünde olacağım... Göbeğini ve sırtını, şeffaf ve billur varlığında görüyorum. Arkanda bağlanan ve sana hayal vadeden yüksekteki ses kesilse de; mecazi saatlerde gidersin ve görüşmelerin yoksul sözleri seninle dışarı çıkar. Sana söylemediğimi söylüyorum bal peteklerinde ve kelebeklerin hafifliğinde uyarılarım hiçe sayılır... Bu mümkün olanın dahilinde, evin önünden ve ince tesadüflerden yokluk beslenir. Suskunluğun bizi nereye götürecek, tavırlarının kapalı sözlerin övgüsüne mi? Daha önce yazmıştım, sana yazdıklarımı bir giz gibi hafızamda gizlerim. Önümdeki şeffaf bedenin ruhuna dağılmadan, bedenin ruhunu giyinirim ve incisi karanlığımda ışıldar. Cevher şeklinde üstüme karışır cevherin şekli, cevherin o mükemmel şeklini görürüm. Benden ayrılmayan suskunluğun ışıltısını kutlarım; senden önce düşmeyen sözcüklerde tökezleyerek yürürüm. Hayır, sudan sıçrayacağın an gibi, şair şiirini beklemez; sen ve ben-biz ikimiz aynı dehlizde bulunuruz, burada, aynı odada olduğumuz gibi- anlamın bulutlardan kaymadığı bir ana konuk oluruz, gece ağacına uçan arzuyla dolu, yarın umuttan başka bize başka bir şey dönmeyeceğini bilerek. Bulunanlarla ve yitenlerle, bu gökten yok oluşun üstüme yağmasını bekliyorum. Hatta sen yokluğunda üstümde olmasan da. Hazırda ben benim üstümde olmasam da. Benimleymişsin gibi. O azalandan çok daha gerekli olduğun anlarda!

Etrafındaki Her Şeye İmreniyorum

Cesaretime imreniyorum. Gardenyanın havalı rengine...

Kokun kavisli kollarımın üstünde zaferi kuşanmış ve güleç. Uykuya teslim olmayan hançere imreniyorum, önündeki karanlıkta sehpa, masa, kitaplık, gözlerindeki işaretlerde ölü. Vazoya imreniyorum, sarı güllerle zenginleşmiş; açlığıma sunulmuş aç iki kırmızı dudak üstünde iki damla suya. Çerçeveden sana göz dikmiş resimlere imreniyorum; ben daha uzun bakıyorum dalarak ve kiraz bahçeleriyle ve gemilerle beni eksilteni zenginleştirerek. Seccadenin otlarına imreniyorum, keklikler ondan su içiyor yükseklerden inerek ona, keklikler dizlerinde dinlenir, odam ve hayalim onlara meydan olur. Yan yana duran iki kitaplığa imreniyorum şehvetin kitabından çözülmüş açık ve gitarın heyecanıyla kimsesiz iki küçük tepenin önünde duran ve ince ipekle kapatılmış iki kalkık memeye. Parmaklarıma imreniyorum, ellerinde gezindiği için; ışığa, gölgeye ve çay bardağındaki kaşığın hareketine imreniyorum; bedenin arzusunda hareket eden tuza, ateşin şarkısını alevlendiren fırtınaya imreniyorum. Ey bu beni toplayan ve birleştiren eşyaların uzak anılarına imreniyorum. Dilime imreniyorum şimdi sana şarkılar söyleyen ve hırsla bir elde dört tane kristal şarap bardağı taşıyana. Adındaki harflerin tadına bakıyorum, harf harf, müziğin olgun meyvesi gibi; birlikte su bile içmiyorum, sarkık ve yırtılmış bulutları ezberliyorum susuzluğum için... Düşüme imreniyorum seni kucaklıyor, durduruyor, kabul ettiriyor, şımartıyor, ovalıyor, rahatlatıyor, kıskanıyor, deniyor, kaldırıp, indiriyor ve yanak yanağa, dudak dudağa, hiçbir zaman yapamayacağını seninle yapıyor!

Yıldızlar Azaldı

Bütün bu gördüğüm sen misin?
Kapalı ve açık
Hazır ve kayıp...
Gözlerin gecenin halesi... Beni aydınlatan
Ellerin titrek ve soğuk
Ancak, yıldızları bedenime bağlayan
Sesin su sesi... Bardakta eriyen
Sen duru ve şeffaf, asi ve elif
Üzgün ama gençliğinin ikizi olmayan:
Şiirim
Şiirim bir vedadır bu kısa düşün sahibine
Bütün bu gördüğüm sen misin?
Yazda kış, güzde benliğinin baharı
Büyürsün ve küçülürsün seni inleyen büyümün tellerinde
Esintinde bulunur ancak bu hava
Uzak su güler oysa sen bulutları bekledin
Yüksek topuklarla geçilen hüzünlü taşı sevindiren...
Bütün bu gördüğüm... Sen misin?
Onaylamam için bir veya iki yıldız azal
Kadınlığını yoklayayım sende,
Fıstık tanesi gibi kırarsın müzik olmayan
Azıcık azal, mecazınla azalayım
Yolunla birleştirmem için
Rüzgârın yol bildiği yoldan döneyim...

Gize Verilmiş Söz

İçeri girip kapıyı kapadım ve anahtarı cebime koydum. Pencereyi kapadım ve perdeyi çektim. Aynanın, önündeki rafın tozunu sildim ve gözlüklerimi, vazodaki çiçeklerin solan kısımlarını aldım, o şampanyalı geceyi anımsadım, dostumun beni dışarı çıkarmak için sorduğu, akşam ne yapacaksın sorusunu anımsadım ve telefonun fişini çektim. Ona nasıl derdim ki, bu gece benliğimdeki gize verilmiş bir sözüm var? Gece etrafımı sardı, içine çöktüm, bütün insanlar gibi güvenli bir mekân içinde... Hüzünlenmeden verilmiş sözü bekledim. İki bardak kırmızı şarap doldurdum. Nerede oturacağını düşündüm, beni ziyaret eden –benliğime- diyeceğim. Özellikle kendi çizdiği yolda konuştum çıplaklığıma maske takarak, büyülü soruyu soracak: Ne zamandan beri buluşuyoruz? Ona diyeceğim: Sen bende ben sende olduğumuz zamandan beri, sen benim fotoğrafım, ben senin fotoğrafını taşıdığımızdan beri. Soracak: Ya ben seni, sen beni unutursan? Diyeceğim: Asla! Birbirimize verdiğimiz her buluşma sözünde karşılaştığımızda beni mekânımdan ve yolumdan bir hırsız gibi beni bilinmezliğine alıkoyuyorsun. Söyleyecek: Hangi verilmiş söz? Diyeceğim: Bugün bu gece için verilmiş söz, unutun mu? Hiçbir yanıt almıyorum, bardağına bakıyorum, bulamıyorum. Elimdeki şarap bardağından bir yudum içiyorum ve kendi kendime fısıldıyorum: Ben yalnızım kendi giysilerim içinde. Tekrar telefonun fişini takıyorum ve yalvarır bir ses tonuyla dostumu arıyorum: Bana gel. Dedi: Bu gece evden çıkamam, ben...

Gizime verilmiş sözüm var!

Ona Dedim

"Arzunun gece tarihinde, sen benim gecem olacaksın"-
Dedin ve beni bırakıp gittin
Gecemi ve geceni, iki soğuk geceyi öylece bıraktın...
Anıların ve kış beni çok acıttı
Günahımın parfüm kokusu seni acıttığı gibi
Yetmedi!
İlk ağlayanı seveceğim
Küllenen kadınına ağlayan yaptığıyla övünür gibi
Bana (beni ve yabancılığımı) verecek gece gündüz.
Küçük sonsuzluğu sabitleştirir... Varacağım
(Benim ve yabancılığımın) yatağımız, bilincimiz ve amacımız.
Belki de onlarla renk buluruz (ben ve yabancılığım)
Aşk şiiri armağan edeceksin:
"Arzunun gece tarihinde
Sen benim gecem olacaksın"!

Hapşırık

O süzülerek iner duygulara dolana dolana mutlulukla, benzin kokusundan dolayı o hapşırığa benzer. Hapşırık beni mutlu eder, ancak silahlardan bozguna uğrayan anılara döneceğim ve soracağım: O ne mutluluğu? Felsefesiz felsefe. Bu savrulan ve dağılan toprakta yön aranmaz ve de bulunmaz. Tesadüfen bulunca veya bulamayıncaya kadar; ancak onu, beni yoran ve teselli eden önemsediğim yanıt kadar aramam. Her şey soruyor: Ben mutlu bir gece miyim? Şaşkınlığımdan kurtulmak için pencereyi açıyorum ve gökyüzündeki soğuk havadan peş peşe hapşırırken takım halinde yıldızlar kendi yollarında yürüdüklerini gördüm; böylece dışımdaki bu görüntü bana mutluluk verdi, içimi bir sevinç kapladı; bize gerekli olan tesadüflerden, beyaz sayfalar daha değerli değil. Hayatımdaki çirkinliği örten onlar mı? Bu soruyu yazarken elektrikler kesildi, ve anladım ki soğukta daha çok hapşırılıyor!

Şaraba Övgü

Şarabın tadına bakmadan bir bardak şarap dolduruyorum / Hava alsın ve yılların günahı çıksın diye bir kenara bırakıyorum. Isıtan özüyle boğulurum. Üzümü anımsatır bana ve yaza boyun eğişini bekletildiği yerde fıçısını / Adıyla müsemma rengi oluşsun diye bırakıyorum. Azıcık siyah bulutların içtiği kırmızıyla karışsın havada. Renk rengi değil, adı şarap: niteliği bile rahatlatır / Kokular ona saygı göstersin diye bırakıyorum, güzelliğini soylu kadınlardan alan büyüleyici kokular; onun sana kuzeyden getirdiği kış gibi. Kokusundan tatlanmış kirli ellerin üstünde dururken, giysisinin renginden uzanır memelere yakınlaşarak bardak. Arı burnundan bir bardak yaklaşır derin gizlerin kokusunda tökezleyerek: rengin kokusu eski bir düzenle içine girer. / Anılar biriksin diye bırakıyorum olduğu yerde yırtılsın, ben ve o süslü geleceğe susamış ağızda yaşarım. Ne yavaş ne çabuk, bulunduğum durumu uzatarak. Bardağı dudaklarıma yaklaştırıyorum, paltosuna sarınmış kadının derinliği gibi ilk soruyu sormadan önce. Hafif bir cesaretle irkilirim. Yarı kapalı gözlerimle yükseğe bakarım kötülüğümden süzülen mutluluğun düşmanına. Şarapla karşılaşan şehvetim meleklerin organlarına açılır. O şarap beni yüksek düzeylere çıkartır, ne gökte ne de yerde bırakır. Şair olduğum bir genişlikte ikna eder, bir defaya mahsus!

Servinin Tepesinde

Ona dedim: Şiiri yazan sen misin?
Dedi: Hayır. Hayatımı taşıyorum şimdilik
Dedim: Neden?
Dedi: Düşüme inandım ve sevincimden uçtum
sana, sana doğru
Dedim: Neden?
Dedi: Adınla konuştum vadinin yankısı
yanıtladı, ve gözlerim uykuya, o rüyaya daldı
Dedim: Neden?
Dedi: Daha fazla düşlemek için
önümde duru bir ayna. Sen sensin
rüyamda gördüğüm gibi. Ben benim
Dedim: Ya sonra?
Dedi: Hayat kısa ve güzel
benim için o şiiri yazan sen misin?
Dedim: Hayır. Ben bir gölgelim
Dedi: Ben senin gibi, belki de gölgenle geceye
dönüşürsün ruh gibi
Dedim: Şimdi biz neredeyiz?
Dedi: Bir servinin tepesinde!

Baktığım Yön

Güneşe tapan ve nergisin arasındaki ayrılıktır o
Baktığım yön ile arasındaki ayırımdır: Sudaki
Sureti ilk bana bakar, dedi: Ben, ben değilim.
İkincisi güneşe bakıp ve söyler: Ben de seni bekleyenim.

Gecede, ayrılık daralır, uzaklık genişler!

Mermilerin Rahmeti

At yıkıldı: Bacakları kırıldı, yaşlılığını duyumsuyorum rüzgârdaki hırıltısından ve dişlerinden...

Mermilerin rahmeti yağıyor. Ben, eğer şeyler arasında kırılırsam, bedenim ve duygularımla diyorum: O usta katili bul ve öğütle, düşmanım olsa bile; ona mermilerin bedelini öde ki, elleri silahı kabul etsin. Yazılanları hak ediyorsam eğer, çağdaş şiirle övgümü yaz, vezin ve kafiyeyi anımsatan!

Utanma

Utanarak, ısrarla dilendiğim tasla beklerim.
Utanarak, eski şarkıları duyarım çocukluğumdan gelen.
Utanarak, benim olmayan gülü koklarım.
Utanarak, yaban dutun tadına bakarım.
Utanarak, sırtımı birilerine kaşıtırım.
Utanarak, gerekli olan beş şeyi yaparım.
Utanarak, altıncı hisse alışırım.
Utanarak, yaşarım yolculuğa tövbe etmiş
Bir çingeneye konuk olmuş gibi.

Eksik Olanı Tamamlamak

Zaman uçup gitti ve ben de onunla.
Durup bekleyene-dedim- akşam yemeğini sonra tamamlarım
Bütün ilaçlarımı içmem gerek,
Vasiyetimin son satırını yazmalıyım,
Hayatımın bütün borçlarını kapatmalıyım.
Beni aç gelip gittiğimi görünce
Bana incir yedireni bulmalıyım.
Gökyüzünün altında beni çıplak görünce
Pamuktan bulutlar giydireni.
Kaldırımda uyuduğumu görünce başımı
Bağrındaki yıldıza koyanı bulmalıyım.
Dedi: Bakışlarında bulunmayı öğret bana!
Dedim: Hayata teşekkür sonuçta bunu o bağışladı.
Yorulmadan ve dağılmadan hayatı öğrendim
Hayat nasıl unutacağımı öğretti.

Dedi ölüm benim çocukluğumdur:
Onda barınacağımı unutma,
Dedim: Önünde işareti olmayan kapalı bir soru,
İşim olan dilime kondu ölüm.

Hayattan utanarak-kahvaltıyı bağışlayanı bulduğum yerde
Seslendim, havaya gülerek doldurduğu. Sevgimiz karşılıklı.
Cimri ve nimet olsan, kadın ve komşu;
Bulduğuna ağlamadan. Zaman dar.
Ölüsünü çabucak gömen ve bir şarkıcı gibi dans eder
Tamamlayacağını azaltır gibi. Tamamı yeterince azaltarak
O anılarını unutan kadın.

Ancak ben hayatla oynadım, topla oynanan şans oyunu gibi.
Petrolü bir daha düşünüyorum: Bu ne?
Ona nasıl dolarım, o bana- sordum
Ölüm bedenimde yavaşça işlendiğini görünce...
Beklediğim zamana sordum. Dedi: Yarın
Bu yaşamda bu soru duyacaksın. Zaman bulamıyorum
Beni gafil avlayan bu zamana... Uçup gitti!

Kaktüs

Kaktüs patika yolun girişini kapatmış yol izlerinin bekçisi sanki. Birkaç dakika önce doğduğunda kaktüsü meselinin yolunu bildik. Evlerin dışında gündoğumu istedik, yoldaş oldu iki kız Eva ve Nicum. Senin gibi küçük hırsızlığı sevdik tezgâhta dizili incirin ve hurmanın; okulu arzulayan defter ve kitaplar çantada. Bütüne dağılacağımız zaman, seninle nasıl ve ne zaman konuşmalıyız? Çay kenarında gülerek yürüyen kızları elimizdeki sarıçiçeklerle yetişme gayreti içinde olduğumuz anlarla övünerek, oysa ellerimizdeki çiçeklerin dikenleri kararlılığımızın kanıtıydı. Çiçekler solup, meyveye dönüştüğünde; kaktüs, barış gücü askerlerin geçişine direnemez, o kapattığı patika yolunu açar. Ancak gölgedeki bekçi yol izlerinin kurtuluşuydu: Orası senin, kaktüslerin arkasında iner melekler ve vahiler, anılan meleklerle hayat yolda durmayı sevmeyen şairi bekler, sen şiirini yazıyorsan eğer!

Boş Bir Meydanda

Boş bir meydanda. Çiçekler ve incir ağaçlarındaki sinekler kimseyi uyutmuyor. Uzaktan bir köpek havlaması eşliğinde, ben bu boş meydanda ilerliyorum. Ardından düşünüyorum, bir şair bu boş meydanın şiirini nasıl yazmalı: "Ben ve söz onu söyledik, söz onu söyleyerek azaldı ve boş meydana ulaştık." Burası çelik bir keser gibi inliyor. Adımlar sesle konuşur "Sen bir başkasına" benzer gibi. Yankıyı izlerim "Oymuş" gibi. Bu boş meydanda anılarım depreşir ve söylerim: Burada bir hayatım oldu. Dar sokaklara geldim, güneşlenmek, soluklanmak veya rehin mekânları gezmek için. Soruyorum: Ben nereden geldim? Anımsadım ve sordum: Bu boş meydana neden geldim? İrkilerek, herhangi dar bir sokağa dönmeye çalıştım, girdiğim her sokağı engerek yılanları sarmış. Gözlerimi kapattım ovaladım, tekrar açtım yine önümde duran kâbusu gördüm. Kâbus, her sokakta aynı kâbus. Ancak bu boş meydan gittikçe genişliyor, incir ağaçları yok oluyor ve çiçekler uçar gibi sinekleri çoğaltarak yükseliyor. Köpek havlaması insani ve uzakta; orada hayat, nedensiz ve kapalı; azalan sözü anımsatır...

Unuttuklarımı anımsatarak.

Kısa Onay

Cumartesi günü öldüğümü onayladım
Dedim: Benim için şeyle vasiyet ediyorum
Tökezlediğim şeylerle.
Dedim: Öldükten sonra dostlarımı çağırın
Az önce öldüğümü söyleyin
Ancak kimseyi bulamayacaksınız.
Dedim: Gözlerimi kapatıyorum mezara girmek
İçin, yol bulamıyorum
Mezarlığın karanlığı benim durumumda.
Dedim: Benim görevimse, görevimle diri diri
Gömülürüm ve son dizeyi harfin üstündeki
Harfi soran gölgeye yazarım.
Dedim: Yaptıklarımla gelirim
Burada, şimdi, ancak bu ölüme
Layık olacak o yaptıklarımı bulamıyorum.

Bağırdım: Bu ölümün hiçbir anlamı yok.
Gereksinim duyulan ayaklanma ve sav söz
Tamamıyla ölünce onaylayacağım
Belki ben bu iki ara arasında
Hayattayken o kısa onay yok olur!

Ün

Esrardan yoksundur açık şöhret. Yavaş ve hızlılık arasında yürüyüşünü değiştirir şöhret sahibinin, onu her kim isterse yerin deliklerinde asılı kanıtlar toplamalı. Yıllarca bekleyen yüzü gökte fazlaca kalır ve önemle yücelir. Boyu üstünde hayatı az da olsa arzular yemini taşıyan güvercinler gibi yaşar korunaklı bir yükseklikte konana kadar. Elleri akar, muhtelif saatleri taşır gidiş ile direniş arasındaki madende, o kül renginden pantolon ceplerinde ezilerek. Elleri ceplerini delmeye niyetlenince hareketleri kitap ve gazetelere kapanır. Solmuş siyah bir renk... Şimdi hangi renk ışıltıları toza gömülür? Şöhret ve o çıplak yaşar, yangının altında sıcaklığı yaşar, fotoğrafı çekmeden önce fotoğrafının gizini kameralar çeker. Şöhret olgun ve yasak günahlarla ve dedikodulardan süzülerek yüceltilir. Manevi bir kalabalığı adalet takip etmez. Şöhret hataları takip eder, ona sahip çıkana konar ve sahte gülücüğünü kapatmak için maske takar; başarı için ikisi uzunca ayakta durur hatta bunu hak eder. Anlam ve amacı için içten içe silahlarını kuşanır dilin müfredatında. Şöhretin doğal düşmanına başlangıçta bedelini öder, yıllar içinde söyledikleriyle ters düşmeden. Bir iki kişi röportaj için gelir penceresi kapalı odaya: İkimizden biri hileden ibaret mi... Ben veya sen? Şöhret affın zararıdır...

Veya penceresi bol bir hapishane, ışığın güzelliği ve yarışıdır!

Avcı Olsaydım

Avcı olsaydım
Ceylana bir fırsat verirdim
İki
Üç
On
Uyuması için...
Ona karşı olan özenimle yetinirdim:
Uykuda kendini teslim edince
Ben, kilisenin yakınında akan doğal bir su gibi
Duru aftan yana seçimimi yapardım.

Avcı olsaydım
Ceylanlara güven verirdim...
"Ey kardeşim yolunu kesince
Tüfekten korkma"
Duyduğumdan emin olurdum
Uzak bir tarladan gelen kurt ulumasından!

Kâbus

Günümü kâbusa çeviren sabahın köründe uyanıyorum. Bana geceden gelmedi bu kâbus, sabahın köründe, şafak sökerken geldi; beni mor ormana çeken hüznün metafiziği gibi: Orada silahlanırlar ve kameranın maskesini takarlar. Güvenime tanık olurlar hurma ağaçlarının kaybolmuş bedeni ve kökleriyle; güzel hurmaların yanında tutulur soylu Arap atının bedeni. Bana dört adımı soruyorlar, yanlış söylerim babamın, soyumun adını şafağın uzaklığını. Büyük başların maskesini görmeden, ancak fısıltılarını duyuyorum: Yalnızlığa itilmekle kaybolduk, romanın ilk bölümünden ayrılarak. Su kanallarında taksitle öldürürüz. Kaybolan atlarla yetiniriz. Onlarda çözülür korku, alnıma bastırarak videonun filmini, ve dediler: Bu yorgunluğunun alışkanlığıdır... Beni eve geri gönderdiler. Filme tanık oldum yaşadığıma sevinerek. Bekleyen ata üzüldüm şafağın yeşilliğine karışırken!

Irak'ın Gecesi Uzun

Sadi Yusuf için

Irak, Irak'ın kanı güneşe akmaz
Güneş tanrının duludur Irak'ın üstünde. Köprüde
Bekleyen iki Iraklının öldürülüşünü haykırır: Sabahı
Kör eder, hayattan uzaklaşmadan. Bağırırlar: Mezarı
Yoklayan ölüm uzaklaşmadan yaban güvercinlerle

Irak, Irak... Irak'ın gecesi uzun
Ne şafak söker ne öldürülenler için yarım namaz kılınır
Ne de barış tamamlanır her hangi bir sınırında... Moğollar
Halifeyi sarayın kapısından getirirler nehrin kollarında,
Nehir kıyıdan kıyıya akar ve ölülerimizi taşır
Uykusuz hurma ağaçlarının yakınına

Irak, Irak açık bir okul, açık topluluk gibi
Ermeni'siyle, Türkmen'iyle ve Arap'ıyla gömülü
Bizler insanlığın dersinde kıyamet
Şairin sorduğu soruda dağılmadan:
Bağdat, kaç defa destanlara terk edileceksin?
Kaç defa dilin heykeli olarak yapılacaksın?
Kaç defa gelecekten evlilik isteyeceksin?

Irak, Irak... Burada peygamberler duruyor burada
Gülen gökte konuşan iki yaşlıda, Irak'ta şimdi
Kim öldürülüyor? Yollarında ve sözcüklerinde
Büyük yangınlar. Yolunmuş adıyla adlandırırlar
Bedenleri gibi kızarmış harflerle. Peygamberler
Burada duruyor gökte gülen ve konuşan
İki yaşlıda ve gülen katilde

Irak, Irak, intiharın huzurunda sen kimsin?
Irak'ta ne ben benim, ne sen sensin. O
Düzlenende ilahı düşler biz kimiz diyen
İki şaşkında? Biz kimiz, şiirde dili
Mürekkep yapan mı? Irak'ın gecesi uzundur çok uzun!

Cordoba'da

Cordoba'nın ahşap kapıları, Şam'ın fışkıran yaseminleriyle yüzleşmem için girişlerine davet etmez. Bir bahar günü daracık sokaklarında yürüyorum; güneş elekten sızar gibi sokaklara sızıyor. Anılarıma ve benliğime bir konukmuşum gibi ağır yürüyorum veya bir turistin tarihi eserleri gezer gibi. Öksüz bir mutlulukla geçmişin kollarında taşınmıyorum, umut şiirlerini yanımda taşır gibi. Yolculuk valizine koyup kapattığım onca arzudan korkmadan, elektronik adımlarla önümde yürüyüp duran yarından korkuyorum. Her şeyi nehre bırakarak söylerim: Bugünden araştır. Ancak Endülüs'e yabancı kalan duygu Cordoba'da yoğundur. Arapların geçmişini ve şiirin geleceğini konuşuyorlar. Ünlü izlerin ve ağaçların az olduğu bahçede el kadar Bin Zeydun'un annesini görüyorum ve kimseye soramıyorum bu iki yüzün duygusunu: Dirik ve Lukut. Onlar Arap şiirinin her şeyini bilirler; söylenenin karşısında en ufak bir üzüntü duymuyorum: Her şey, hiçbir şeydir. Seninle onlarla kamışların yangını gibi duygu ve şiirin niteliğinde büyülü ve gülerek üç gün kaldık. Bana sordu: Kaç yangını çaldın? Cordobalıların girdabından beni ayıran yanıtı düşündüm. Sordu: Beğendiğin bir kadın varsa yanaşabilirsin? Dedim: Testim güzelliğin kaderinde olsa... Ya sen? Dedi: Ben annesiyim, beni kadın olarak beğeniyorsan o da bana çekti. Dedim: Bilmiyorum sen bir meleksin. Oradaki evli çiftler gülmekten kırıldı. Cordoba'da, bir evin ahşap kapısının önünde durdum, eski evimin anahtarını aradım cebimde, Nizar Kabbani'nin yaptığı gibi; yeni yaranın irini eski yarada gizlidir. Ancak Dirik ve Lukut, yaranın sorusuyla aklıma gelir: Kudüs kimin? Kudüs'ün kaç annesi var?

Madrid'de

Sıcak bir bahar günü, zayıf bir yağmur ve güneş. "Öğrenci Evi" bahçesinde ağaçlar eski ve yüksek. Flamenko dansının büyüsüne yakındır kaldırımda döşeli çakıl taşların üstünde yürümek. Titrek ışıklar karanlığın deliklerinde. Bu sarkan ışıkla yürüyoruz Madrid'in geniş ve yeşil havuzu gibi ezberleyerek dolaştığımız yerleri. Ben, Kanadalı / Amerikalı şair Mark Strand ahşaptan bir bankta oturuyoruz ve fotoğraflar çektiriyoruz kız ve erkek öğrencilerle... Kitaplarımız İspanyolcaya çevirmişler, bu ortamın dışında meçhul bir okumayla biz şair olarak gizli sevinciyle ayrılıyoruz... Şiirin bu yolculuğuyla kapalı bir odada bu bahçeyi yazıyorum. Zarif ve ince ve hoş kokulu bir kadın yaklaşarak diyor: Ben Lorca'yı ezbere bilirim, kokusu ince kollarından bir su gibi akarak bana ulaşıyor içime çekiyorum. Ona soruyorum: Ondan ne anımsıyorsun? Bir güreşten sonra doğmuş gibi yanıtlamasını beklemeden, ona ikinci soru: Ona olan aşkını mı öğretiyorsun? Dedi: Bütün insanlar senin gibi söylüyor, bunda böbürlenmeyi sezinliyorum. O bu dilin son ikondur. Bu şiir evinin müdürü bana bu mekânda, Madrid'de tek olduğunu anımsattı. Burada kim şiir okuyorsa kendisi kaybeder. Lorca, Salvador Dali, Alberti ve Himanes burada yaşadı. Mark Strand'ın ortak bir nidayla bana sorduğu soruyla yüzleşirim. Ona soruyorum: Düz yazı ile şiirin arasındaki sınır nedir? Bu zor sınırlamanın önünde gerçek şiirin düştüğü zor duruma benzer bir yarayla biraz zorlanarak ki, o düzyazı şiir yazıyor, dedi: Durumdan duruma göre değişir. Şiir durumu tanımlar. Bahçeden çıkıp çakılların üstünde yürümeye başladık, yüksek ağaçların üstündeki gecenin sessiz durumunu kırmamak için az konuşuyoruz. Neden ve nasıl anımsadığımı anlamadığım Nataşa el Hazik'in bir sözünü anımsıyorum: "Zenginlikten yoksun anlamın bilgisini!"

O Yüksek Dağda

Düşünde bulutun üstünde yürüyorsun ve görmediğini
Görüyorsun. Sanıyorsun ki o yüksek dağa
Bulut serili.

Daha yüksek ve daha uzaktır. Mekânlarıyla
Hiçbir şeyi anımsatmayan, yürüyorsun
Soluksuz yürüyorsun... Bir türlü varmıyorsun.

Sonunda o, veya bir sıfat "Ben"
Önemin tersini yas ve umutla
Bölüştürünce.

Şiirinde sinekler birer kâşif olur
Düşümden yükselen, onlara dedim:
O yüksek dağda!

İzlenim

Görmediğimi görüyorum
Bütün bu izlenimimle
Görmediğimi görmüyorum oysa
Kalbim beni tehlikeli bir tuzağa düşürüyor
Kendim gibi
Yaşarım
Veya sıfırlarım
İzlenimimi!

O Sözcükler

Açık sözlükten
Sözcükler beğenirim
Üstlerine kapanırım
Anlamları sis içinde olanların
Ancak gecede duruyor
Müzikle örülmüş
Önemli benlikleriyle birlikte

Dedi: Şairde başlamadı onların
Mecazı yeşillenip kızıllaşarak
Gece karanlığının çatısında

O ne?
Anlamı barındıran
O sözcükler kaybolur.

Yankı

Yankıda kuyu
Kuyuda yankı
Ve süreç
Başlar külden tarafsız
Savaşa düşmüş gibi
Dün düştüğüm gibi
Yarına gelince...

Yankıda kuyu
Kuyuda yankı
Ben ikisinin arasında arıyorum
Sesin çıktığı yeri
Islak!

İkinci Zeytin Ağacı

Zeytin ağacı ne güler ne ağlar. O sultanların muhteşem yayılışıdır bana. Gölgesi bacaklarını kapatır, yapraklarını fırtınanın önüne bırakmaz. Oturur gibi dikiliyor, dikilir gibi oturuyor. Elifi kız kardeşi ve Zeyn komşusu bilir gözlemlerken iki şeye hüzünlenir zeytinyağı ışıltısına, ve adı unutulmuş Gazze'ye; o sıkılmış mayhoş nar suyuna ve gece gibi siyah örgülere sarıldıktan sonraki yangına. Savaşın kırıklıklarıyla işlerler onu, saygın soyun kılıcı gibi kırılır vakur ve asil. Açık bir rengin kuru kazıntısına feda edilmiş yeşilliği, niteliğinin ardında bekler, oysa o ne feda edilmiş ne de o gözle görünen yeşilliğin yeşildir. O barışın rengidir, gereksinim duyulan barışın ve ara verilmiş yeşilin rengidir. Ona kimse kaç güzelliğin var diye sormaz? Ancak o söyler: Senin kaç asilliğin ve celalin var? Ve o, o askerleri parçalanmış tüfekle vurur ve vedanın arzusuyla acılaştırır: "Evlerinize dönün ve zeytin kandiliyle aydınlanın". Ancak o askerler, o yeni askerler, kuşatarak kökünü kazırlar yere sererek soyunu. Soyumuzla zafere ulaşırlar ve zeytin ağacını tersyüz ederek yerdeki köklerini göğe yükseltirler. Ne ağlar ne feryat eder. İdam edilen şehitlerden başka kimse onu korumaz, askerlere taş atarak ve orada gömülerek: Derin bir çukurda-yeni bir yatakta- Nedeni ne, oysa sabaha çıkacağımızdan emindik, az sonra, zeytin ağacı... Zeytin ağacının şikayeti... Ve yeşilliği!

Söğüt Ağaçları

Söğüt ağaçlarıyla alıştıklarımızla karşılaşırız,
Kuzeyliler mi geldi? Ama güneyliler gitti mi?
Orada ne savaş ne barış var, bu mekânın
Üstünde gökyüzü temiz ve hafif.

Bana dedi: Sarı kiraza geç kaldım,
Bu, ey yabancı, kimliğimdir.

Alfabenin içinde. Her harf
Bahçeden beslenir. O, ben, benliğimizin
Harfinde birer bey. Hayalimin yaptıklarını hatırlatır
Doğadan uzak, belki de haritadaki
Çizgileri çizeriz. Belki de uyuyan
Kardeşlerimin silahlarıdır.

Bana söyler: Ben her şeyde hazırım
Ve her şeyde kayıp, dünün arasında
Söğüt ağaçlarının yeşilliği
İki zaman arasında söğüt ağaçlarıyla karşılaşırız
Dedim: Kimsiniz?
Dediler: Şiirin sözcükleriyle
Geç kalmış kiraz çiçekleri.
Bu söz kimliğimin mühründe kalır!

Cennete Dönme Hakkı

Tanrı, Adem'i ölümlü topraklara ve tarih akşamlarına sonsuzluktan zamana kovarak cezalandırandı. Habil ve Kabil arasındaki savaş aile arasındaydı, sonra bu savaş akraba, bölgelere ve insanlara yayıldı; tarihi tarihle koruyarak yaşamdan kovuluşları desteklendi. Başlayan neydi? Tarihin sonrası nedir? Cennete dönme hakkının izleri kötülük, gizlilik ve ilahla başlar. Ama yol yıkık ve yalnız, yol korku dolu, hatta ucu açık... Hatta Tanrının esirgeyen ve bağışlayan bağrını bekler.

Günah Olmayacaksa

Adem'in sandığı gibi değil!

Günah olacaksa
Yeryüzüne inilecekse
Hastalık keşfedilecekse
Havva ile övünülecekse
Cennetin tozu arzulanacaksa
Şiir
Anılmasın
Sonsuzluğun adı bozgunun anlamı olacaksa!

İtalya'nın Sonbaharı

İtalyanca sözcüklerle dilin zenginliği yoksullaşıyor. Ey sonbaharı olan... Ey sonbaharı olan: Gökyüzü ne beyaz ne mavi ne de kül renginden; renkler yıllanmış ve anlaşılır bakışlarla yüzleşir. Küçük bulutlar, bir bele sarılır gibi yüksek dağlara sarılarak ıslatır. Gökyüzü sanki dağdan yükselmiş gibi; ağaçlar yağmurun hamamından dişi olarak çıkmış ve güvercinleri göç etmekten alı koymuş gibi. Bugün sonbahardan bir gün değil, yaşadığı zaman itibariyle hüzünlü ve solgun duruyor. O renklerden bir rengi özleyen geniş bir alanda biriken acıdır. Niteliği arzuyla dolu heyecanlı ve kahramanlarla yarışır gibi bir mezara toplar. Sonbahar balın ıslaklığından uyanmadan bağışlamanın yangınıdır oysa. Ben burada önümde İtalyan yemekleri, yüksek bir balkonun camları ardında oturuyorum, ve kalbimin durmasını beklerken ben bir yol manzarasına bakarak yükseliyorum. Sonsuz vadide ilk defa kıyıdan kıyıya geçen insanları görüyorum; iki kolumu zorlayarak dağın eteğine tarihin nakşettiği ve barbarların kapattığı kayayı yerinden sökmeye çalışır gibi. Sonra başımı uzata uzata ağaçlarla örgülü vadiye iniyorum. Tavşan ve ceylanın kaçmaları neden olacak hiçbir şeyin izine rastlanmıyor. Hiçbir şey başka bir şeye arzumu yönlendirmiyor, ben ağaç yapraklarının izini sürerken yerde merdivenim olan çetrefilli iniş beni geciktiriyor, kadınların yavaşça giysilerini çıkarması gibi aşkın hayalleriyle. Ben burada, ağaçların yaprakları beni havada kış uykusuna taşıyor, tomurcukların üstünde uyanıyorum. Burada, bu yıllanmış sonsuzluğun yakınında, sökülen tarihin anımsattıklarıyla ziyaret edenleri bulutun anlamı anlamda tökezletir, söyleyerek: Buradaki övgü... Övgüyü hafifletir!

Nehirde Yolculuk

Beş metre ötede aşık olabileceğim bir kadını gördüm. Onu yolcuların oturduğu iskemlelerin birinde otururken gördüm; iki kişiydiler erkeksiz oturuyorlardı. Vapur çok kalabalıktı. Bu kalabalıkta iki yabancı kadın biri Fransız öbürü Japon olmalı. Mavinin üstünde yalnız bir bulut gibi beni sarmaya başladı. Sırayla uyukluyorlar dışarısı onları sarar gibi. Onları izliyorum kalabalık içinde başları kaybolduğunda beni yakan kollarında ipek şalın sıyrılmasını bekliyorum. Sonuçta ne o görünmek ister ne de onu görmek, bu ilk ve tek taraflı aşktan sevgimi nasıl ileteceğimi bilmeden utanıyorum. Sonra utancının şeklini değiştirir... Onun başının kolundaki şalla kapatmasını beklerim billur bakışlarımla ıslatırım incitmeden. Onları gözlerimdeki iki bakış karşılar aşık ve şeffaflık; yerlerinden kalkıp iki şişe su satın alırlar. Her iki kadın memeden süt emer gibi su içerler ve kanayarak su içerler. Elimdeki romanı kapattım ve uzakta aşık olabileceğim kadını gördüm. Tepeden bir ceylan ve bir geyik iner gibi zarif ve ince bir Fransız ve bir Japon iki genç güzel beni uyandıran ve çağıran parfüm kokuları burnuma geliyor. Ben onlara bir şey demiyorum, onlar da bana bir şey demiyor. Japon müziği eşliğinde bir süre susmakla yetindik. Ama içinde bir heyecan olduğu dişlerinin arasından çıkan sözcüklerden belli oluyor. Biri öbürüne: Bu nehir yolculuğundan sonra evimize yaklaşmış olacağız. Öbürü ona: Bu nehir yolculuğundan sonra evimizde olacağız!

Katil ve Yarışan

O sevgi, dalga gibidir
Yeni ve eski özlemimizi tekrarlar
Erken ve geç
Geyik gibi basamaklarla yarışan
Horoz gibi küfürbaz ve
Küfre gerek duyan
Sinirli tersleyenle karışık
Sözü bağlayan hayal gibi ağır
Gölge, karanlık ve aydınlık
Zıt, dolu ve boş
O hayvan ve melek
Bin atın gücünde, hafif ve koşan
Giyinik, doğal ve zincir halkası gibi iç içe
Her şeyden kaçar ve tekrarlar
Yaptıklarını bizimle güzelleştiren ve üzülen
Saldırır paltomuzu unuturuz
Gelir,
O ayaklanandır/şimdi bende/
Efendi/yalnız/sayısız

İnanır yaşarız, inanmayız yaşarız
Ancak bizler anımsamayız
Tek tek avlandığımızı
Sonra soğuk bir elle bizi yıkar

Katil ve yarışan!

Türkü Söyler Gibi

Düşlediğim gibi: Seni buğday tenli, esmer, beyaz
Gördüm... Uzun renklerin içinde dizili
Dizime oturuyorsun, sen gibi, ben
Ben gibi. Bize geri dönmeden bize gece
Seninle olan gecelerin has bahçesinde. Her şey orada
Burada. Her şey bizim. Sen benim, ben senin
Ve gölgem-gölgen bir portakal gibi gülüyor. Düş
Bir postacı gibi bedelini öderim ve bizim dışımızdan bir
Başkası uçarak gelir bana. Oysa üstümüzde
İki duvar, bu akşam, bizde ve nehirde
Bize eşlik eder, biz onunla coşarız, o bizimle!

Şairim / Sonum

Şiir gece suyun rahminden doğar.
Ağlar, emekler, yürür ve düşte oturur
Mavi beyaz yeşil. Sonra delikanlı olur kaçar
Şafakta /
Bu anlatılır, şairi uyur ve onunla uyanmaz
Ürküp kaçan bir başkasını
Görmez
Etrafında.
Sabah söyler: Onunla düşler gibi
Şiiri... Şimdi o nerede?
Başkasını kıskanarak kovuluşun kahvesini içer
En son söyler: Orada şairim / sonum!

Duru Gökyüzü ve Yeşil Bahçe

Duru bir gökyüzü düşünür bütünüyle yeşil
Bir bahçeyi düşünmeden. İçinde ayıp barındırmayan
Şiir açıklıkla yüzleşir. Gökyüzü yoksullaşır
Ormanı uyandıracak ne bir bulut ne bir yağmur
Huzurda masmavi bir gök. Bahçe yoksullaşır
En son belirgin olan yeşille, kırmızı,
Sarı veya leylak rengiyle,
Eva kızlarla, bütün bu çeşitlerin içinde
Kalp sana ısınır. Dost, düşman hazırlıklı. Şiir
Gerçek dosta gerek duyar şairi onaylayacak
Ruhun şaşkınlığını yazdığında yalanlanan
Duru gökyüzü ve yeşil bahçe arasında.
Şiire gereksinim yoktur, şair sorduğunda:
Gökyüzü duru mudur. Bahçe yeşil midir?

Bir Sözcük

Bir sözcük fısıldadım kadınıma, o müziğin
anlamında, okuduğunu sandığım şiirde yenilenir
gizde galip gelen, sonunda yazdığı!

Bir sözcük, sadece bir sözcük, akşam gibi
ışıldar veya seviştiği gecede titrer, o ki
şiiri düzyazı yaratmadan!

Normal bir sözcük, sonu bilmeden ve anımsamadan
söylerler, yol ayrımında veya çarşının içinde, o
şiiri mümkünlerle yaratır!

Düzyazı cümlesi, içinde ne aruz ne vezin olan
oysa şairin en iyisiyle dek gelir acının adımlarında
duruma göre mutluluğu yakalar, anlamın yolunda
aydınlığı olan, sözcüklerin karmaşası içinde.

Şiirin Evi

Şiirde bir şey noksan, ne olduğunu
bilmiyorum, o gizin ışıltısıdır. O
noksanlığın adını "Şiir Evi" koydum.

Şairin zihninde şiir apaçık olmalı,
yazılmadan önce, ilk dizeden son dizeye kadar
şair bir postacı düşünden sarhoş!

Anlamın yolunda, uzunlukları uzakları katetmeli
o şairin göçüdür. Her şeyin gölgesi bir armağan
gibi sarkınca!

Onun anlamı ne? Biliyorum. Ancak şeyin
enkazıdır o. O enkazda utancın sorusu!

Acı kökleşmiş değil. O sınavda: Üzülür
veya üzer!

Her güzel şiir... Ayaklanmadır.

Bugünü yazılmayan, yarın ezilerek yaşar.

Büyük şair küçüğü yarattığı zamanı
yazar... Okunduğu zaman büyür!

Shakespeare'in ve el Mütenebbi'nin miraslarının
delikleri arasında yürürüm... Yürürüm ve
kralların toplantısında söndürülen kandillerle
tökezlerim!

Şairin yağmurunda bulutların düşüncesi olmalı.

Şiir nedir? Okuduğumuz veya duyduğumuzda
söylediğimiz sözdür. Bu şiire
ne gereksinim duyarız ne de üstümüze hüküm kurar.

Hece

Ne sultanın övgüsü kalıcıdır ne şiirin iskelesi
Göğüs göğse, yaşlı yaşlıya!

Sultanın mirasıdır portakalın nedenli övgüsü
Sarayın girişinde utanç izinle girer şair
Bedel ödeyerek. Ancak bu izin sadece
Mezarı ziyaret içindir.

Şairi lanetleyeni ben lanetlerim. Ancak
Ona çektirdiğim acı için özür dilerim!

Konuşmacının Konuşmasında

Konuşmaları, bugünün büyüklüğünde, o sanki doğuştan bu işte usta doğmuş. Davullar ve trampetlerin sesi bütün meydana yayılmış, ilkin ses öksürük halinde yayıldı ve yankısı boşluğun karanlığında yayıldı. Konuşmacının sesi titrer gibiydi fazlasıyla gereksiz ve boş sözler konuştuğunda. Ses var söz yok, o yüce bir efendidir, sesinin yankısı kayaları ısıtır ve anımsattıkları gerçeğin üstüne yıkılırdı. Belli ki konuşmacı konuşmak istemiyordu- söylemi palyaçoluğa dökmüş- söyledikleri sesler içinde kaybolup gidiyordu, belki de konuşmanın amacı buydu. O amacında ilerlemiyordu ve düşmanlık engellenmiyordu; tanıklık istemiyordu savaşılsın ama atlı atsız olsun. Konuşma şehrin meydanında anlamın idamıydı. Su dökülmüş gibi irkildi kısa bir süre dinlenen sesi yeniden başladı. Ama geciken haberde terkedilmiş öfke hangi sürgün edilmişi tutabilir veya şairin şiir evinde dediği gibi, Emmevilerin sultanını öven konuşmacıyı Abbasi sanmış ve alkışlamışlar... Alkışın amacı söyleneni onaylamaktır; konuşmacının yıldızı yükselir düşünceleri önündeki tanıklarda etkili kılınır, fışkıran zekasıyla kazandığını sanarak, toplananlara güzel görünmek için gülücükler dağıtır; elmaların içinde Tunus'u imleyerek över o güldükçe insanlar da güler. O konuşmasıyla karanlığı tutuşturur, karanlıktaki şikayeti toplananlara bir şekilde anlatarak karanlığın korkusunu anımsatmaktır. Konuşması paltosunu çıkararak halkı yaşam zamirine yönlendirir. Fikrini söylerken ellerini pantolonun cebinde gizler ve sağı solu harekete geçirir, sonuçta nasıl ayaklandıracağını şaşırır. İki soldan iki sağdan onu onaylayanlar çıkacaktır. İki iniş arasında mutlaka bir inişi tercih eder. Söylediği söz yeterli gelmezse: Beni onaylayın! Coşku düzeyindeki yalanı yücelterek konuşmasının ödülünü alır. Konuşmasındaki "Onay dilin hüznü olmalı!"

Yarımlıklar

İlk yarımlık,
Ne sen sensin ne
Yaptıkların
"Ben" neredeyim
Karanlığa benzeyen bir yerde mi?

Şimdi bendeki yarık
Yarıkla yürür
İçinden geçen kişi değilim

İlk fotoğrafımdan çıktım
Anarak
Açıklıkta gizlediğim zamanı
Ey benliğim uyar beni!

Sanıyorum

Sanıyorum,
Sandığım gibi ne günahtır
Ne korku
Şimdi ben
İpek duvarın demirini kesiyorum
Şimdi ben
Yünden duvarla
Uzak bir çadırı inşa ediyorum
Ondan kaçıyorum
Ve kendimden
Şimdi ben... Ben gibiyim!

İkinci Dize

İlk dize uzaklardan görünmeyen keskin bir rüzgârla gelir. Ama ikinci dize sadece şiir olan veya umudu yakalayan bir (fırsattır). İkinci dize bilinen ve bilinmeyenle güreşe tutuşur. İşaretlerle yolları çözer, mümkün olduğunca zıtlıklarla dolar, bütün mümkünlerde bulunur, o şaşırtan taklitlerden yaratır ve yaratılır. Sözcükler söyleyeni güçlendirir mi ama söyleyen güç verirse? İkinci dize keskin bir rüzgârla esmez elleriyle yaratır kendi çayırını. Karanlıkla birlikte ışığın huzmesini göstermeden görürsün. Ve sen, sen başlayan işaretlerin ilhamıyla kaşınırsın. Yalnız kalmak için ulaşılmayanın labirente seni özendirir. Sen çıkan tozun içinden seni kimin beklediğini bilirsin: Yolu keser ve yakalarsın, bağırırsın, ama kadınlar sana sorar: "Acımdaki zamanı durdurabilir misin?" (öperek) ormanda mümkün; düşünü destekleyen her hangi bir ağacın köküyle veya uçuşan her hangi kuru otta. Oysa ikinci dize armağan edilir mümkünlerin içinde, geleceğe dönmek için dönüş yolunu öğretir!

Daha Yükseğe ve Daha Uzağa

Denizin havası tutuldu/
Pencere demirlerine bağlandı şiddetle güvercin/

Düşlerin sözcüklerinden bu kaldı
Şafak durulaşınca dedim:
Evimden artakalan kuyuyu fark etmedim
Bana söylediğinde:
"Denizin havası tutuldu
Pencere demirlerine bağlandı şiddetle güvercin"

Ancak, ayrımına vardığım şeyler eve giderken
Yolda bizimle yürüdüler
(Veya tam tersi)
Bana söylediğinde:
Zorluk terle yükselir, yükselir
Daha yükseğe ve daha uzağa!

Kanarya

Bize yakın duruyordu
Kanaryanın ne dediğini duyduk
Sana ve bana:
Mümkünse kafese bağlayın
Ve mutlu olun mümkünse...

Kanarya şarkısını söylediği zaman
Bize yakın duruyordu
Bugünden yarını bekleyerek- dünden
Söylüyordu: Çok güzelsin
Azıcık
Ne sevinirsin ne hüzünlenirsin

Yarın, kanaryanı nasıl bıraktığımızı
anımsayacağız
Kafeste, yalnız
Bize şarkısını söylemeden
Avcı şarkısını söyleyecek...

Nil'in Vapurunda

Nil nehrinde bir vapurda, günlerden Salı; kahve, çay ve duman; her şey başka bir şeydir bilmediğimiz bu dünyada. Ama bu dünyanın kör ardını Necip Mahfuz gibi iki yaratıcılığıyla düşleyemeyiz, gizini güvercinlerle paylaşan ve nehrin üstünde sonsuzu yaratan. O, o antika bir kulakla duyardı, ona ulaşan sözcükler zamanını alırdı; kuru sözün içini araştırarak ve açıklayarak ve de içine kendisinden bir şeyler katarak zenginleştirirdi. Övmenin yeterli olmadığını yarattığı kuru sözden bilirdi. Heykele bakılırken kimsenin takılıp kalmasını istemezdi. Ancak bizler bilmeden bahaneler uydurduk, onu putlaştırdık. Oysa o bizleri başka dünyalara götürdü ve başka kişiliklere büründürdü, yazdıklarıyla yaşattı; kişiliklerimizi yaşayan efsanelerle oturan ve Firavunun çizgileri dışında yaşattı. Bir kadının Dad harfinin kiniyle ellerinin uzandığını ve nedensiz bilmeden yolduğunu gördü; aynı yerde aynı bedende onun o olmadığını gördü; sonra yüksek sesle kahkaha attığını ve yağmurun yağıp kutsal buharın zamanda hanın şeceresini istediğini ve yalanlar gibi ilk insanı onaylamadığını gördü. Yazarak yaşadı. Boynunda onca süslü hançerle saplıyken kumun adetlerini ve düzgün konuşmayı seçti, arıların damıttığı balı hatırlattı. Bizler ona gününde geldik sözleşmiş olarak ve hayattan eksildiğimizi bilerek, ölümün zehri çabuk yayıldığını bilerek.

Senden gelen bütün sevinçle, bizler Nil nehrinin bir vapuruyla dolaşıyoruz, günlerden Salı! Ancak Salı günü sözleştiğimiz gün olsun!

Kanayan Yalnızlık

Her gece etrafı dinliyorum, onca Perşembe günü adadığım bu cevherle, günler bir düğüm gibi birey oldu. Onlar kanayan yalnızlıktır. Sahildeki atlı uzaklara bakar çalkalanmadan süslü bir bardakta. Onlarla yerinde duran ikimizin sevincini yaşarız, yerinde duran iki kişinin sınırlı gölgesinde... Yağmurlu rüzgârda bir mecliste otururuz ikizimiz olan meleklerle. Bizi büyülü bir telle bölüm bölüm keserler gerek duymadan geri dönüşe ve bütünlüğe... Hançeri içimdeyken orkestra davulcusunun neşesi tamdır, gizi Tanrı'nın gizinden. O gökyüzü namazın başka zamanlarına zorlar, zoraki çakıllı yollarda namaz kılarız. O yer bir yatak gibi hafiften yeşillendiğini bilmeyiz ışığın damlasında yok olduğunu veya sevgilinin ellerinde oluşan resmi de. Kırık akşamlar gibi yangın dolar savaşmak için askerlere güç vererek... Çığlığı bizleri güvenin tehlikesinden geri çevirir. Fısıltısı geceyi dindirir acele etmez kendisi şafağın kapısını açmadan. O gözlerini kapamaz geceyi ninnilerle uyutmadan. O şaraptır bizi sarhoş eden ama tüketmeden. Gecenin şehrinde tek tek mutlu ederek. Zengin katlarda yabancılaştırarak bizi, Firavunun ezberlettirdiği yalnızlığı sevdirir, ezberlenen sonsuzluğa yakınlaştırır okşanan şeylerle heba içinde yapılan tapınağın duvarında kazılar hazırlayarak. O kimseye gitmeyen gecedeki yolumuzdur. Mendiliyle oturduğumuz toprakları zapt eder, bayrak aşkla dalgalanır, bilmedikleri bir sevgiyle soluklanır. Ama kalbi şanımız olmadan... Dağılışımızı o keser kapatarak ve sevgi gibi onay vererek!

Rabat'ta

Rabat şehrinde, yüksek bir atlasın tepesinde, şair tesadüflerin anlamıyla anılan caddede yürüyor, tesadüflerin anlamıyla. Hurma ağaçlarını iyi tanıyor, adı güzel ağaç olan ve yıldızları taşıyan bir kadına soruyor, sorduğu her şeyi tek bir yanıt alıyor, ağaçların yüzü gibi güzel bir görüntü veya yangın. Ancak bir defa bana sordular, yazdığını unutmadın, yangının yüzü şiirde duruyor, yanıt aynı, yanan ağaçlar gibi adı meçhul. İlkten ilke şair caddede yürüyor, şiirin bir başka aynasında yürüyor; kırık ekmeği Faslı bir yaşlıyla bölüşmek ister... Toprağını silkeler, temizler ve duvarın bir köşesine, güvercinlere bırakır. Benim, kendime ait bir yerim var, Beşinci Muhammed sahnesinde. Orada gereksiz şeylerle eksilen benliğim neşeleniyor ve ruhum doyuyor. Benliğimdekini bilmiyorum-o azalan- yalnızlığıyla yetinir bu ilham verici açık tapınağın faciasında. Benim gibi orası ne okuyor ne şarkı söylüyor, adımlarıyla suskunluğa doluyor ve ışık gözlere gizleniyor işaretler göndererek, su birikintilerinde, mecralardan şeffaflığın süreci olduğu gibi ellere döner, adeta havadan yapılmış. Ben şimdi bir başka şairin şiirini okuyorum, başka şiirin nağmesini mırıldanıyorum. Ben, ben değilim o şairin şiiri olmayanı onaylamam. Şimdi ben yarıda kestiğim bir şiirde gülen ve ağlayan bir kıza bakıyorum, ağlar gülerim ona eşlik ederek uzun sahnenin açılan kapısıyla. Faslılar söylüyor: Bizler ilahi vahilerdeniz!

Nitelik

Defalarca anlatır gibi,
Atmaca iki omuzun üstünde yükseklerde dinlendi
Bağrı inip kalkar aşkın yaptırdığı gibi
Mermer mezar taşlarının üstünden geçerek
Taşıdığı güven içinde gözleri açılıp kapanıyor
Kıvrık ve sağlam pençeleriyle kör ışıltıya yöneliyor
Bacakları mermerden birer sütunun heykeli
Tüyleri rüzgârın yönüne göre değişir
Önündeki kuşlar yuvalarına kaçar veya uzaklara
İnce tüyleri rüzgârda uçuşarak
Sahraya açılan askeri bayrak gibi
Gözleri tam açılmadan
Kimseyi görmez gözleri görünmez
Hangi leylakla yıkılır
O kadın-cennet-kaderi
Defalarca anlatır gibi
Ancak kurtuluş hangi düzlüğe döker beni
Zayıf bir niteliğinden başka bu şiirin!

Skogs'da

Skogs, Stokholm kentinin bir bölgesi. Servi, meşe, çam, kavak ve kiraz ağaçlarının ormanları. Selim Berekat, bu bölgeye göç etmiş karşılaşmalar ustası gibi rüzgarla değişe değişe. Tanıdık oldukları ve çektiği cezalar hiçbir zaman içinden atmayarak; kuzey güvercinleriyle oradan oraya konarak: Saksağan gibi uzaklaşarak, ceviz kırarak, ağaçları gagalayarak, şarap, altın su, kara tavuk, parlatıcı ve ipekten elekle. Tüylerini gagasıyla kaşıyarak bir Kürt bölgesinden göç etti, oraları hüzünle özleyerek. Geyikleri kıramaz, uzaklarda durmaları için onlara gerekli şeyleri fısıldar. Bu uzak yıllarda kitaptan kitap yarattı, oysa bu kitap tükenişin övgüsüne saldırıdır. Yaklaşık bin sincap, tavşan, geyik ve tilki penceresinin altından geçtiği görülür; kaçarak ve ağaçların ardında oynayarak. Tuğla ve ahşaptan yapılmış evin penceresinde uğuldayan güvercin sesleriyle uyanır. Düşün çarşısına küçük arabasını çeker; duygudan duyguya nida söyleyerek. Edebiyatla pişirir vahşetin vurduğu susuz çığlığını anımsayarak. Yenip yenmeme arasında tavuğa gösterilen ilgiyi anımsatır, gergin davulların yangını arasında. Özellikle kahvaltı çeşitleriyle doldurur heybesini ve uyarıcı keskin şarabıyla tükenen sonbaharla mutluluğa bürünür. Küçük arabayı ormanın içine çekerken kuzey güvercinleri ona eşlik eder, o atletini tanırlar yağmur ve terle ıslanan. Hiçbir Kürt bu Baltık bölgesinde bu denli cesur davranmamıştır. O işini ustalıkla soluklarken bugünü de soluklar: Şiiri bugünün aynasıdır. Acının acıyla açıklandığı ve ellerin alıştığı ustalıkla işini yapar. Yemek kokusuyla düşler anlattığı şiirleri, şeklin başladığı gibi duygunun anlamında kaybolarak. Elinde toplanması gerekiyorsa şiirin işi... Çağlar arasında tartılır ve şarapla yüklenmeden şiire yedirir. Selim Berekat ikinci bir durumu yüklenmez, onca gözyaşı döktükten sonra!

Ölüm Yolu

Ölüm sarar biz yolundayken
İçinden müfredatı uçar-anıların
Ne önümüz ön
Ne arkamız arka
Sağda ışık işareti
Solda ikinci bir işaret
Bir kişi sorar:
Hayat nereden başlar?
-Bende nergisle başlamaz
Ben fotoğrafımın sahibiyim!
Söyler: Şimdiki özgürlük ölüm acısını
Anımsatır...
Ben özgür yürüyorum
Oysa... Bu açık yolda

Poliparsan-German

Corc Stanber bana söyler: Şair konuk
Olmalı...
Yanıtım: Ve konuk sever!

Solgun yapraklar, ağacı soyarak iner,
Dallara dönmek için usta şairde arar sözcüklerini!

Her şey kendi mekânında gizlenir ve fotoğrafında
Müzik oluşturur, düşüncenin sahibinde!

Peter Brook ile oturuyoruz, üstümüzde
Aristophane ve Ferid el Din el Attar'ın güvercinleri
Belirir, ortak yolculuk ederiz.

Ölüm? Ziyaret edeni kendisine çeker, kuşların ötüşü
Kimsenin sormadığı bir yolculuktur: Ne duydun?
Neden istiyorsun?

Bir toplantıya, yerde döşeli taşları çıkıyorum, mesafeli
Oturduğumu gördüler toplananların bakışları arasında!

Kovuluşun zorluğu yaşanır, şiirlerde ve romanlarda,
O günah aynı etikle bağışlanır!

Duruş kırılır, ilk ve son arasında;
O duruş önemlidir ve olmalı.

Ömrümün sonunda beni rahat bırakın, burada
Kalmak, barınmak istiyorsunuz. Benden son
Kalanı araştır ve hayatımdan geri kalanı izle.

Duygularım beni aşar, şemsiye taşıyarak
Yağmurun altında yürürüm. Duygularım
Yağmur gibi benim dışımda yapacağını yapar.

Sonbahar rüzgârı caddeleri süpürür, bana düşürmenin
Ustalığını öğretir, kitapların düşürülüşünü.

Emirler Ortak Olsaydı

Hayır! Sanıldığı gibi emirler
Ortak olsaydı... Son saati beklerdim-
Ona söyleyeceğimi söyler ve giderdim/

-Belki de, kuşlar kollarıma konardı
Emirler ortak olsaydı-
Ona söyleyeceğimi söyler ve giderdim/

Benimle giderdi. Metro durağında dinlenerek
Şeftali gibi yaza veda ederdik...
Gitar sesi arasında geçerdik, gülerek
Bizde ağlardı. Azıcık güldüğünde ağlardı:
Hayır! Emir ortak olduğunda gitarın
Sesini duyacağım, uygun bir zamanda.
Dedim: Her şey! Emir ortak olduğunda
Karanlık saracak ve maskemizi takacak,
Terletecek ve kaldırıma düşürecek
Sonbahar yaprakları gibi!

Hayatın Başlangıcı

Paris'in dar caddelerinin orta yerinde canım ekmek çekiyor. Ama önce bir kahve içmeliyim. Sabah ekmeğin kokusu kahvenin kokusuna karışıyor; hayatın taze şehveti beni uyandırır gibi. Hayatın başlangıcı, küçük şeylerle birlikte boyun eğdiren selamdır, güvercinlerle birlikte yürümeyi etkileyen kadınlar ve arabalar arasında uçmaktır. Benim gibi günlük defteriyle etrafta yalnız oturan başka birini görmüyorum. Ancak ellisine merdiven dayamış olan kadınlarla ortak yanımızı duyumsuyorum, onlarda hayatlarına değişiklik katmak için buralara gelip az da olsa soluklanıp, dinleniyorlar; bu da hayatlarının değişik anı oluyor. Çin'de benden daha fazla olan ekmek satıcılarıyla ve güzel sesli müzisyenlerle gelen zebani girdaba ortak olurum. Kahvemi isteyerek yavaş içiyorum ve etrafımdaki her şeyi hafızama işliyorum, bu yabancılığım binlerce mekânıyla haşır neşir anılarla dolsun istiyorum. Günlüklerimde binlerce defa dönüp dolaşan bu ekmek özlemi, bu oturuşumu anımsatacağından eminim; benliğimde uyuyacak güven içinde yol alan bu anılar. Ekmeğin tarihini düşünüyorum: Örgülü saç gibi yeşil başaktayken ilk buğday tanesi nasıl keşfedildiğini ve ilk karşılaşan kişi o buğday tanesinin sararmasını nasıl beklediğini; nasıl öğütüp un haline getirdiğini, nasıl yoğurup ve bu mucize haline getirdiğini? Uzak bir zamanda uzak ekinleri görüyorum, soruyorum: Zaman içinde bu eşi benzeri olmayan mucize kaç defa üretildi? Taze ekmeğin kokusu yayılıyor, saatime bakıyorum... Sonra binlerce yıldan geri dönüyorum hayatın başlangıcına!

Heykelin Eli

Heykelin eli, bir sanatçı veya bir generalin heykelinden uzanıyor...

Güneş ve yağmurdan etkilenmemiş, önünde istekli iki asker. Heykelin eli esaslı bir soru gibi uzanmış gelip geçenlerden bir şey istiyor, yürümelerini engelleyerek; devam etmeleri için bir bedel ödüyorlar. Granitten uzanmış bu el, ne etraftakilerden yüz görüyor ne de bir erkeğin bir kadına vereceği demet gülü taşıyor; heykeli orada yalnız bırakıp ayrılıyorum!

Beyrut'ta

Beyrut: güneş ve yağmur. Mavi bir deniz / İki akraba rengin eritilmiş yeşili. Ancak bu defa Beyrut Beyrut'a benzemiyor. Kendi fotoğrafına aynadan bakıyor ve soruyor: Ey güzel, neden bir başkasına benzemek istiyorsun? Hüznün dalgalarında güzelliği kayboluyor, merdiven basamaklarında takılarını gizliyor. Saçlarını iki nazik eliyle salar ve bekler; yıllanmış dazlak yolda gül gibi ne beklediğini bilmeden. Ancak, sahradan denize dek olan yolda önündeki bulutun giziyle birleşir... Ansızın ayaklanan atı kovmadan. Yanındaki at yok olur ve benliğini anlamı öven türkülere bırakır, sav sözün şerefini vurarak. Beyrut unutulmuş yarasından yoksun. Beyrut oyuncusuz oynanan tavla atılan zarını yarınlarında anacak. Oyunculardan yoksun kahvehanelerde anlatılanları şiirinde dener gibi. Kimse kazanmayacak, herkes yenik, hatta dostum Unsa el Hac'ın dediği gibi, "Kazanan kaybeder ve kaybeden kazanır." Beyrut, hüznünü türkülerde yarıştırır, yarışan zamanda: İki aşığın düğününde ortaya çıkarılan kuyu, pirinç ve bol kuruyemiş. Hüzün bir saatliğine de olsa uyur ama korku uyumaz asla! Beyrut kendi kendisinden korkan, malum olan meçhul fotoğrafında ambulanslar geri döner!

Haziranın Dönüşü

Haziranın dördü: Evin yolunu tanklar
Kesmiş. Askerlerin gözetleme kulesinde güvercinler.
Kumrular çizilen dairenin tam ortasına konar.
Arılar işine devam eder.
Annesinden bile kaçan, kardeş kardeşi öldürüyor bu karanlık
Gün doğumunda. Şair caddeleri aydınlatır: "Bizler
Hayatı seviyoruz, düşmanlığı lanetleyerek". Caddeler dar
Kız çocukları geçemiyor. Haritanın tersine
Öğrencilerin ellerinde çiçekler.
–Yoldan geçen çaresiz bir insan der:
"Bu çayırlara tanrı inmez" Neden
Haziranda gönderilen onca kahraman geri dönmedi,
Ben ve tanrı iki yalnız, işte
Bu zamanda?-Saatim bozuk- dedim.
Dedi: Saatindeki zaman bozuk. Tekrarlayarak,
İmle adlandırdığın azalan eşyalarını kaybetti:
Su sandıkları. Meyve. Buğday ve şarap. Dedi:

Bize akan suyu unutur gibi kendi adımı da unuttum,
O kimliğinin maskesini takmıştı: Şimdi
Apaçık görmüyoruz, buradaki güzelliği kapalı gözlerle
Görüyoruz. Burada haziranın dördü. Yer genişleyerek
Burada kalanları öldürüyor... Ota muhtaç yoksullar ayaklanır.
Arapların işiyle uğraşmaya muhtaç.
Ancak onlar susuyor, işleri çok, gitmeyeni
Keserler. Bu toprak toprağımız, gök heybemiz
Mecazi anlamda değil... Umudumuz gibidir ailemiz.
Bana dedi: Haziran erkek mi? Dedim: Yaşaya
Yaşaya akan bir yaradır, dostum dedi:
Acıyı bile unuttum!

Keşke Kıskanabilsek

Kadın, yün battaniyeyi suyun içinde bırakarak sağa sola savrularak kaçışıyor... Çocuğunun elinden tutmuş çekiştiriyor, öbür elinde kızı. Peşinde korku içinde bir keçi; kadın daralan savaş alanından olmayan ve bilmediği bir sığınağa kaçıyor... Onu altmış yıldır tanıyorum. Peksimet sepeti, mum ve bir kutu kibritle birlikte, nidalar içinde beni yol ayrımında unuttun anne.

Şimdi o kadını bir fotoğrafta görüyorum renkli bir televizyonun ışıltısı gibi... Kırk yıldır onu çok iyi tanıyorum. O benim kız kardeşim ve annemin yürüyüşünü devam ettiriyor-annem sürgün sırasında: Savaşın daralan alanından olmayan ve bilmediği bir sığınağa kaçıyor. Yarın o kadını tanık olarak göreceğim, daha sonra da tanıyacağım. Çıplak bir şiirde çocukluğumu çoktan bıraktım ki, tanıklığın ardında uçarak yürümeyi öğrensin. Yüksekleri etkileyen bu iki tanıklığı umutsuzluk avlasın istiyorum. Dostumun bir defasında söylediği gibi: şimdi bizler taşınıyoruz, oysa sığmıyoruz, yüksekte açan şafakta...

Kıskançlığın kendisiyle!

Sen, Şimdi Bir Başkasısın

Üstümüzde miydi yükseklerin sesi düştüğümüzde, kanımızı
Ellerimizde mi gördük, sandığımız gibi mi andık melekleri?

Önümüzde mi doldu tek gözlülüğümüz üstümüzü
keşfederken,
Gerçeğimiz özürlü kalmaması için?

Söylediğimiz zamanın yalanı olmaz: Bizler özeliz!
Başkasına yalan söylendiğinde kişiliğinin bedeli kadar
onaylarsın!

Bizi her kim lanetlerse onunla didişiriz, bizi sevenle
Kin tutarız-her daim onunla yükselerek, açık olanda batarak!

Ey geçmiş! Bizi değiştirme senden uzaklaştıkça!

Ey gelecek! Bize, siz kimsiniz diye sorma?
Benden ne istiyorsunuz? Biz de bilmiyoruz.

Ey bugün! Bizi azıcık taşırsın. Gölgenin ağırlığıyla
Boşa akan suyla aktık tükenerek!

Miras bırakılmadı ve bizler miras almadık o kimliği.

Anılarımızdan
Utanmadık. O kimlik aynanın kötülüğüdür, onu getirip
kırarız
Yüzümüzü beğenene kadar!

Maske takar ve kaçar annesinin katili... Kendisi kaçtıktan
Sonra esir düşer. Asker durdururken memelerini
Açar ve söyler: Ey oruspu çocuğu bu annenin memelerine
Benzeri mi?

O Muhammed peygamberin mührüdür, bütün sarılı
Damarlar peygamber oldu, bütün dostlarım yoklayıcı!

Kırkıncı gün anılışında haziranı beğendik: Yeniden ve
İkinci defa ellerimizle benliğimizin bozgununu istedik...
Unutmamak için!

Gözlerimdeki gözlük önemlidir, oradaki bakışımı yeniler.
Çirkinliği koparmak için!

Kalbim benim değil ve de hiç kimsenin. Bende azalacak
Taş her şeyi uyandırır!

Büyük bedenin üstünde kimin seslendiğini biliyor mu?
Yaşayarak: "Allah kerim" sonunda küfreder
Tanrıyı o fotoğrafın üstünde görünce: Yaratandan daha
küçüktür
İnsanoğlunun yarattığı.

Hapishanesini gizler, hapishaneyi miras alan doyumsuz,
Kameranın önünde güler. Ancak iflah olmaz kabahatli
Mutluluğun sorusu gözlerinde. Belki de yarım yamalak
Çabuklukla benzerinden daha güçlüdür.

Nergise ne gerek var Filistinli kanımıza ne?

Üniversite ve cami arasındaki farkı bilmez kanımız,
Onlar aynı kökün övgüsüdür; devlete gerek duyarız.
Aynı yaşamın günlerinde kanayan o mudur?

Gecenin ıslak kapısında büyük bir yazı: Çatışmadan
Dönen Filistinlileri çoğaltırız. Ahırların içinde.
Eşeğimize teşekkür ederek! .

İşte hakkımı savunmayı hiç çekinmem, kaldırımda
Ayakkabı boyarım, şimdi zebaniler ayakkabı hırsızını arıyor-
Böyle demişti bana üniversite hocası!

"Ben amcamın oğluna yabancıyım. Ben ve amcamın oğlu
Kardeşime yabancı. Ben ve yaşlı Ali ile de yabancı". Yeni
Vatanın terbiyesinde bu ilk derstir, zalimlerin kuralında.

Cennete ilk kim girdi? Düşman kurşunuyla kim
Öldü veya kardeş kurşunuyla? Fıkıhtan sonra
Söyler: "Annen sana düşman bir tanrı doğurdu"!

Fıkıh mezarın içinde uyuyanların karşısında şaşkın:
Onlar özgürlüğe tanık mı? Ama o büyük kasabın
Sahnesinde boşuna mı feryat ettiler? Fıkıh şaşın
O şaşmaz emirin karşısında: Allah bilir.

Sonradan öldürüldü katil!

Bana sordu: Evini boş bırakıp yazın cezasını
Çektikten sonra dostun olan aç bekçi seni savunur mu?
Fransız veya İtalyan raporunda arasında farkı var mı?
Dedim: Savunmaz!

Bana sordu: Ben+ben=iki kişi
Dedim: Sen ve sen bir kişiden daha azdır.

Kimliğimden utanmam, o yıllanmış bağından
Ayrılmaz, ancak Bin Haldun'un mukaddemesindeki
Gülden sonraki durumdan utanırım!

Sen, şimdi bir başkasısın!

Sen, Şimdi Sensin

Dedemin mekânındaki kumun tepesinde beklerim
Denizi. Deniz dalga dalga yükselir, kadının büyüyen
Tanelerini önümde yıkayıp paklar!

Şimdi gibi uzaklara giderim. Şimdi gibi yolcu ettiğim
Dostumun evinden dönerim. Elma ağacının altındaki
Taşın üstünde beni beklerken bulurum benliğimi.

Ölen her şeyden özür dilerim, azı dişlerin bende,
Her şey ölmeden!

Şimdi, şimdi... Bu sahnenin kulisi ardında,
Otuzunda ilk hatasını ırmağın sığ yerinde verir,
Dekorun mimari aynasında doğurur gibi
Fotoğrafımız çekilir!

Günde ve vadide su testisi çoktur. Duvarlarda
Otlar ve bitkiler çoktur. Ama göçmen kuşlarla
Göç edeceğimizi unuttuk. Kuzeyden kuzeye.

Zaman ve tarih birbirlerine muhalif yaşarlar, düşman
kesilirler
Evlerinin sınırları içinde. Yüksek servilerde ne üzülürler ne
Sevinirler. O öylece patika yolda durur.

Cesaretim kırılmasın diye çabuk yürüyorum. Uçmayayım
diye
Ağır yürüyorum. Her iki durum da duru değil telaşım yer
Beni ısıtarak!

Derinliğimde müzik saklı, tekilliğin tınısıyla
Üstüne dolarım.

Beni bir yere götürmeyen adımlara bindim, silahım, geleceğin
İman müsveddesi ve konukluğun işi. Geçmişte
Yürümeyen bu imana gerek duymadan.

Deniz, dağ ve boşluk. Uçar ve yüzerim, havadaki
Kuş gibi-suyum. Şair gibi!

Usta yapıtından ilk şiir ve buradaki bütün düzyazılar
yoksundur.
Bütün şiirler, burada, düzyazı bir defa sunulur.

Her şeyi sevinçle veririm ve gözyaşımı gizlerim;
Dönüşün şiddeti mataramda ıslanır, kızların şehvetine
Yapışarak.

Yapraklar suda, suda yapraklar... hatta son tüyler bile,
Yeşillikten uzak şiirin amacında!

Korku! Seni seven gurbet araştırır, sende olmayanda
Soluklandırır beni, şehrinin bölgesinde unutur, geyiklerin
Burnunda yuvasını yapan kumruları geçemezsin!

Ben burada. Senin solgun ve parlaklığına döndüm!

Ey zaman! Doktorun iki isteği... Yarayı kurutmak ve
Susam tanelerini kurutmak. Arkasından bakıyorum
Beni yağmurun altında otururken görüyor. Burada,
Burada ve burada. Farkına vardığım her şeyle mutlu
muydum?

O mesafe: Parlak yumuşak iş gibi görünür,
Uzak bir yapının demirlerini okşayarak.

Doğanın yüzü etiği budar, kendi cezasında
Etik olmadan. Kumun barışı aksine tüfekler ateşlenir.

Yolun dışında yürüyorum. Hiçbir şey aramıyorum,
Benliğimde bile bütün bu aydınlıkta.

Geceden korkuyorum... Ben de gizli olan işlerle
Uğraşıyorum, uyumayan dostlarla konuşuyorum balkondan.

Ey başlangıç! Kahire'nin madeni rehin!

Bendeki parayı idareli kullanıyorum, yaram şehrime olan
sevginin
Kıskançlığıdır... Hızla sürünürüm, ama taşıdığım yüzler alev
alır!

Generale sorarken gördüm: Hangi yılda beni öldürdün?
Askeri kaldırımda bira içtiğini gördüm. Bayatlamış savaşın
Bitmesini bekliyorlar, Üniversiteye Arap şiiri dersine gitmek
İçin; onlar ölümünü yazdı ve ne zaman öldürdüklerini. Ben
Onlardan birisiyim!

Kumun üstünde yarışan adımlarla bir atım var, o bana
"Elemin Bahçesinde" güç veriyor; tamamlanmayan ve
Adanan türkünün yankısını tekrarlayarak tamamlar. Öne
geçer
Susamış eksiği tamamlayarak!

Sis yok. Lübnan dağında soğuk bir gecede kum gibi
Kurtulurum: İyi akşamlar ey kız kardeşim!

Kalbimde başka bir korkuyu duyumsuyorum, iki arayış
içinde
Genişliyor muhtaç olandan başka bağış vererek, yaz çadırını
Kurmuş!

Geniş bir caddeden geçiyorum eski hapishanemin duvarları
Arasından, söylerim: Selam ey ilk öğretmenim özgürlüğü
anarak.
Araştırıyordum: Şiirin ayrı oluşunu!

Sözcüklerin efendisi o mekânın efendisi olduğunu kimse
Demedi mi? Bu ne övünmektir ne hava atmak. Şair üslubuyla
Sözcüklerin asil soyunu savunmaktır; dilin hareketi içinde
Mekânı sabit tutmaktır.

Ağaçların kokusu yazın gelişini işaret eder. Burada
Filizlenen, dalgalanan ve düzleşen çayırın içine girdim,
Ay ışığı altında!

İntikam bana diyor: Sen, şimdi sensin!

kelebeklerin izi

günlükler

Televizyonun karşısında oturuyorum, öylece oturuyorum başka bir şey yapmadan. Orada, televizyonun karşısında, paltomla iki büklüm, benden benimle ilgili bir şey söylenmediğini görüyorum. Benden duman yükseliyor. Kesik ellerimi uzatıyorum bedenimden ve sayısız yanmış, kesilmiş, ezilmiş organımı tutuyorum; ne yeniliyorum ne onlardan kaçıyorum; işkencenin çekiciliğinden ötesine geçebiliyorum ancak. Ben denizin diliyle ve içten ayrılıklarla kuşatıldım. Televizyon karşısında benimle vedalaşan insanları Beyrut havalimanından kalkan son uçakla söküp attım. Geriye kalan ölüme tanık olurum milyonlarca tanık gibi; Dekart'ın düşüncesiyle öne sürülen hiçbir şey kanıtlanmadan. Şimdi İspanya'da, yakınlarımı tek tek uyandırıp sıraya dizerek benden aldıklarını görüyorum. Televizyona bir vahşi olarak girerim. Benden daha vahşetini öğretirim bombalayan uçaklar rutin uçuşlarla delirirken. Ancak ben onlara karıştıkça benden güç alıp daha da istekli oluyorlar, mecazi kahramanlar: Vahşet bana, beni yerle bir etmeden önem verir. Her defasından daha sağlam çıkarım. Ruhumdan ışıklar saçıyor vahşetin göbeğinde duran bu son bedenim korkarak ve daha güçlenerek duruyor. Ancak ben şimdi nerede olduğumu bilmiyorum. Televizyonun karşısında veya bir televizyon programında, kalbimden çıktığımı görüyorum bir hurma yaprağı gibi Lübnan dağından Refah'a!

www.callisto.com.tr

9 786056 236457

10,00 ₺